

Emajlirec

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE EMO CELJE

LETO XXXV ŠT. 2-3 - 28. FEBRUAR 1985

Ob 8. marcu

Osmi marec, mednarodni dan žena je najpomembnejši datum uresničevanja popolne enakopravnosti žena v njihovem političnem, družbenem in ekonomskem življenju.

Ko proslavljamo osmi marec, uporabimo ta trenutek kot primeren, da govorimo o ženski, njenem delu, aktivnostih, doseženih rezultatih in o njeni vlogi v naši družbi nasploh.

Naše ženske so se dolgo borile za položaj in priznanje, ki ju je v naši družbi deležna sodobna ženska. Ta njena borba se je pričela že v vojni, med našo revolucijo, v kateri so bile ženske aktivno udeležene. Bila je borka in iz vojne je prišla kot heroina.

Kasneje, v povojnem obdobju je stala ženska v prvih vrstah našega boja za razvoj socialistične samoupravne družbe. Mnogo je pripomogla k našemu skupnemu napredku. Danes je ženska enakopravna udeleženka vseh samoupravnih dogajanj. Pomembni so njeni prispevki, ki jih daje kot delavka - samoupravljalica družbenoekonomskemu razvoju domovine.

Ženska je udeleženka v našem delegatskem sistemu, in to na vseh ravneh. Zastopana je na vseh položajih in dolžnostih v našem gospodarstvu, družbenih dejavnostih in v družbenopolitičnih organizacijah.

Ženske mnogo prispevajo na vseh področjih družbenega dela in delovanja. S svojim vključevanjem v vse oblike družbenega dogovarjanja in odločanja so pripomogle k hitrejšemu in popolnejšemu reševanju številnih življenjskih problemov.

Vsi pa vemo, kako veliko in pomembno delo opravljajo žene na domu, v svojih družinah, za kar imajo sicer malo družbenega priznanja, a veliko hvaležnost in ljubezen svojih otrok, in moža, kar jih osrečuje.

Iskrene čestitke sodelavkam ob dnevu žena

Zanimivosti od tu in tam

SALZBURG 1985

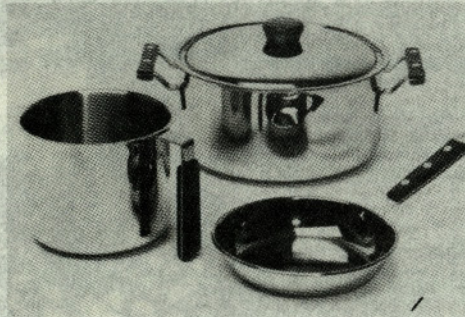
Nekaj zanimivosti z letošnjega sejma (13.–17. 1. 1985)

Na pravkar končanem letošnjem sejmu »Kuhinjske potrebščine in suvenirji 1985« v Salzburgu, Avstrija, kjer je svoje izdelke razstavljalo 1113 proizvajalcev iz 25 evropskih in prekomorskih držav, je bila poleg izdelkov iz keramike, kristalnega stekla, srebra, plastike, papirja, drobnega kuhinjskega pohištva, različnih spominkov in darilnih predmetov, tudi bogato zastopana kuhinjska posoda iz emajlirane in nerjavne pločevine.

Na naših slikah prikazujemo nekaj najbolj zanimivih izdelkov, ki so jih na omenjenem sejmu prikazali naši konkurenti, proizvajalci emajlirane, keramične in nerjavne posode.

Novost, prvič prikazana na sejmu v Salzburgu. Visoki, ozki lonci s pokrovi, dekorirani z ustreznim dekorjem, za dušenje špargljev, s pripadajočo ponvico za maslo in kuhalnikom. Garnituro za kuhanje špargljev izdeluje firma Schörner, Dunaj.

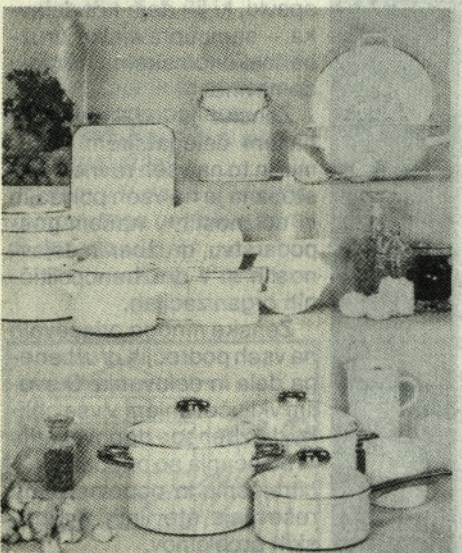
Francoska firma Cuisinox je prikazala svojo vrhunsko posodo iz nerjavne pločevine. Posoda je opremljena z estetskimi ročaji iz bukovega lesa.

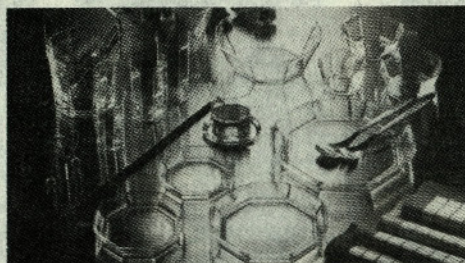
Iz »dežele vzhajajočega sonca« prihaja 7-delni čajni servis. Moder dekor na beli podlagi, locnji na čajnikih so iz bambusa.

Najnovejša garnitura emajlirane težke posode, izdelek avstrijske emajlirnice iz Mödlinga pri Dunaju.

»Belina« ponovno prihaja v kuhinje. Pod gornjim geslom iz firme Gebr. Riess iz Ybbsitzta, Avstrija razstavlja svojo novo garnituro emajlirane posode. Obojestransko belo emajlirano garnituro sestavljajo lonci, kozice, lončki z izlivkom, pekači, pomivalna skleda, cedila, kozice z držajem in z izlivom ter zajemalka in penovke.

Renomirana japonska firma Hoya je predstavila mnogovrstno serijo predmetov iz kristalnega stekla pod imenom »Octagon«. Za vse izdelke iz te serije (kozarci različnih velikosti, skledice, posoda za led in cela vrsta večjih in manjših krožnikov) je značilna osmerokotna oblika. Zadnje čase prihaja namreč v modo, da so mizni pogrinjki sestavljeni izključno s stekleno posodo to se pravi pije in je se iz steklene posode in še to najraje iz osmerokotno oblikovane.

Garniture izdelujejo v dveh izvedbah, prva z nazivom – »Belo v belem« ima navadne, klasične ročaje, medtem ko pri drugi »Belo de Luxe« posebno novost predstavljajo ročaji, držaji in gumbi iz nerjavne pločevine.

Emajlirani pirhi in glasbene doze

Že v prejšnji številki »Emajlirca« smo na kratko opisali dejavnost ateljeja ARTA iz Dunaja, ki se ukvarja z emajliranjem različnih butik izdelkov.

Na podlagi lastne zamisli in dizajna so tokrat ponudili tržišču še dva nova izdelka – emajlirane pirhe in emajlirane doze z glasbenim mehanizmom.

Emajlirane pirhe izdelujejo v raznobarnih dekorjih in v štirih velikostih. Pirhi, od katerih najmanjši meri 40 mm po dolžini, so sestavljeni iz dveh polovic. Uporabljajo se za okras in za shranjevanje drobnih predmetov večje vrednosti.

Emajlirane doze izdelujejo v treh velikostih, dekorirane so z različnimi dekorji.

Pokrovi doz, v katerih se nahaja glasbeni mehanizem, so dekorirani z liki znanih komponistov, čigar melodijo igra mehanizem v dozi.

J. V.

Bodičasta fotografija

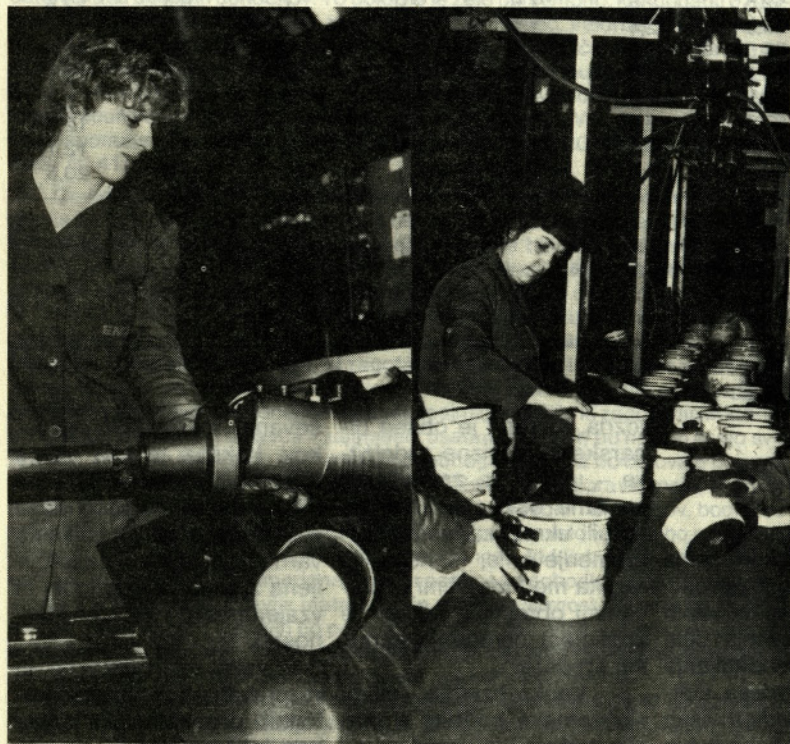
Koliko surovin oziroma dragega materiala oplemenitenega z delom gre v naši delovni organizaciji vsak dan v nič? Že nič kolikokrat povedana resnica: zaradi malomarnega in neodgovornega odnosa so bili stroški za toliko in toliko večji, oziroma vse bi bilo lahko toliko ceneje! Do sem da, naprej psi lajajo, karavana gre dalje. Kako dolgo bo še tako?

Opiranje na lastne sile pomeni opiranje na ljudi, na posameznika

Tako kot na mnogih drugih področjih je tudi v naših konkretnih prizadevanjih za humaniziranje socialističnih samoupravnih odnosov še velik razkorak med besedami in dejanji. Namesto vedno boljših medčloveških odnosov se namreč vedno bolj srečujemo s pojavi sebičnosti, egoizma, zavisti oziroma nevoščljivosti, neobčutljivostjo za človekove težave in probleme in podobno. Hkrati smo spoznali in vedno bolj tudi poudarjamo, da se v sedanjih težkih gospodarskih razmerah moramo bolj naslanjati na lastne sile, na moč ljudskih množic, ustvarjalnost in znanje, vendar pa tega istočasno ne povezujejo z večjo skrbjo za človeka, ki je dejansko najpomembnejši člen teh sil.

Pri teh ugotovitvah seveda ne zanemarjamo dejstva, da smo družba v predhodnem obdobju, da gradimo socializem, da smo družba, ki se ne razvija na lastnih temeljih in da se je držijo, kot je ugotovil Marx, v vseh pogledih, ekonomskem, moralnem in duhovnem, še znamenja stare družbe, kapitalistične, iz katere izhaja. Kljub zmagi socialistične revolucije v Jugoslaviji, to se pravi odpravi izkoriščevalskih razredov, pa je ostalo v družbi tisto, če izhajamo iz Marxove razlage, kar je v davni preteklosti povzročilo nastanek razredov in države: delitev dela, ali kakor navaja Marx, »zasušnjujoče podrejanje posameznikov delitvi dela«, delitvi

dela na umsko in ročno. To pa bo izginila tedaj, kakor razlaga Boris Zihel, ko bo razvoj produktivnosti dela dosegel tisto stopnjo, na kateri bo sleherni človek združeval v svoji osebi ustvarjalca materialnih in duhovnih dobrin, v raznih smerih in v vsakem pogledu prosto razvijal svojo nadarjenost ter uveljavljal svoje prirojene in pridobljene sposobnosti.

Iz navedenih razlogov v našem sedanjem razvoju še vedno ostajajo premoženjske razlike med ljudmi, v miselnosti ljudi pa ostajajo tudi lastnosti, zgrajene na razrednih razlikah in izkoriščanju človeka o človeku, kot so pohlep po bogastvu, zavist, stremušstvo, karizem in podobno.

Osvoboditev neposrednega proizvajalca izpod suženjske podrejenosti delitvi dela je glavni namen boja za socialistično demokracijo in njen vsestranski razvoj na vseh področjih družbenega življenja. Pogoje za tak razvoj smo vgradili tudi v našo ustavo s tem, da smo v njej opredelili, »da se še naprej razvijajo dosežene revolucionarne pridobitve ter da se zagotovi nadaljnji razvoj socialističnih samoupravnih in demokratičnih odnosov na poti k osvoboditvi dela in zgraditvi komunistične družbe«. To pa je hkrati najbolj konkretna vsebina in najgloblji smisel socialističnega humanizma.

Na tej poti k osvobojanju človeka in njegovega dela, za katero smo pri nas ustvarili vse možnosti, čeprav bo to dolgotrajni zgodovinski proces, je današnje razmišljanje namenjeno človeku, kot naši največji vrednoti in nosilcu socialistične demokracije. Mislimo predvsem na skrb za človeka, katero smo bolj ali manj popustili določenemu mehanizmu, ki ga v glavnem izvajajo socialno skrbstvo in socialno varstvo ter sindikalne organizacije v obliki različnih denarnih pomoči in drugih ugodnosti, ki jih posamezniki nemalokrat tudi krepko izkoriščajo, s čimer pa običajno ne rešujemo stisk in problemov posameznikov in družin, ki pa jih lahko doživljajo tudi tisti, ki niso upravičeni do raznih denarnih pomoči ali drugih solidarnostnih ugodnosti.

Tovariš Tito je nešteto krat govoril, da moramo skrb za človeka, posameznika, nenehno povečevati, da nam bo človek postal v vseh pogledih prvi in najpomembnejši. To je tudi vse življenje dokazoval, če se spomnimo samo velikih bitk v narodnoosvobodilni vojni, ki jih je vodil, bitk za ranjence. Zadnja leta pa je predvsem opozarjal na boj proti malomeščanski psihologiji potrošniške družbe, ki ljudi odtuja, dehumanizira in razvrednoti človeka.

Ob že omenjeni miselnosti in lastnostih, ki smo jih prenesli v sedanji razvoj, smo bili ob odprtih mejah deležni tudi malomeščanskih in drugih vplivov iz zunanjega sveta, ob vsem tem pa smo mnogo premalo naredili za oblikovanje resničnih človeških odnosov, za krepitev socialistične morale v vseh sferah družbenega življenja, predvsem pa v vzgoji in izobraževanju, kulturi in znanosti. Vse to nas je privedlo do tega, da smo za težave in probleme človeka postali gluhi, tako v delovnih okoljih kot v okoljih, kjer živi.

Seveda bi se morali ob vsem tem zamisliti. Dolga leta po sovoboditvi smo se srečevali s toplimi človeškimi odnosi, tovarištvom, iskreno solidarnostjo in posluhom za človeka, ker so v ljudeh še živele človeške dragocenosti, oblikovane v narodnoosvobodilnem boju in socialistični revoluciji. Z rastjo družbenega in osebnega standarda in menjavo generacij so te vrednote odmirale, na njihovih mestih pa so se vedno bolj uveljavljali pohlep po bogastvu, zavist, stremušstvo, karizem in podobno. Ljudje vedno bolj postajajo le številke, pa najsibo delovne ali hišne.

Prav v človeku in človeških odnosih imamo v naši socialistični samoupravni družbi še velike notranje rezerve tako glede krepitev demokratičnega sistema kakor tudi v neposrednih človeških odnosih. Zahodni svet, na primer, ugotavlja, da vrhunski poslovni uspehi ne ležijo v razumu, temveč v srcu in jih dosegajo predvsem tam, kjer spoštujejo vrednote, kot so: spoštovanje osebnosti, predanost delu in pozornost do potrošnikov oziroma kupecv. Te kvalitete imamo pri nas vgrajene v ustavo in zakon o združenem delu, vendar jih neodgovorno zanemarjamo ali celo malicimo, ker so nekateri še preveč okuženi z lastnostmi, o katerih smo govorili in ker ob vsem tem ni dovolj dejaven in močan subjektiven faktor.

Za premostitev vsega tega nam je potrebno mnogo več znanja o svetu in ljudeh, o poteh in ciljih naše socialistične revolucije, mnogo višja delovna in splošna kultura.

Kakšen je izid referenduma

Na referendumu, ki je bil izveden 21. 1. 1985 in 23. 1. 1985 so delavci v vseh temeljnih organizacijah DO EMO odločili o sprejemu Samoupravnega sporazuma o združevanju delavcev v temeljno organizacijo in Statuta temeljne organizacije. Podatki o referendumu, ki so prikazani v tabeli, dajejo celovit pregled o udeležbi in izidu glasovanja. Najpomemb-

nejši podatek o odločitvi je prav gotovo izid, ki je podan v odstotkih. Seveda pa so zanimivi tudi drugi podatki.

Ob relativno visoki udeležbi glasovalcev je izid v povprečju »skromen« s tem, da se delavci TOZD Posoda ter TOZD Vzdrževanje in energetika za oba akta niso odločili z večino.

KAJ SEDAJ? – je pogosto vprašanje, ki je predmet dis-

kusij med posamezniki v delovnih sredinah.

V času, ko zaključujemo redakcijo za to številko našega časopisa, so že stekle aktivnosti za ugotovitev vzrokov za neuspeli referendum in priprave za njegovo ponovitev.

Glede vzrokov je treba brez pridržka povedati resnico, da družbeno politične organizacije in vodilne

strukture niso storile vsega kar so dolžne storiti v procesu javne razprave in pri izvedbi referenduma. Izgovarjanje na splošno nezadovoljstvo delavcev zaradi slabih splošnih družbenih razmer je pravišnji podatek, da se najbrž odgovorne strukture niso dovolj potrudile razložiti ljudem ravno tega, da določila v teh aktih nimajo nič skupnega s slabimi razme-

rami. Takšno oceno lahko zaključimo tudi iz tega, da kakšnih izrazitih zahtev za spremembo določil v obeh aktih niti ni bilo v roku javnih razprav.

Kakorkoli že gledano, izid referenduma ostaja dejstvo, da bodo obe temeljni organizaciji morali referendum ponoviti, saj sta akta iz leta 1978 zastarela in nepopolna ob sprejetih novih zveznih in republiških predpisih.

PODATKI O REFERENDUMU 21. in 23. januarja 1985

TOZD	GLASOVALCI		IZID – GLASOVI »ZA« v %				RAZČLENITEV ODSOTNOSTI V %				
	Skupaj zaposlenih	Udelež. na glasovanju	%	Po 1. tč.	Po 2. tč.	Dopust	Služb. odsot.	Boln. stalež	Odklon. glasov.	Ostala odsot.	Skupaj odsot.
POSODA	1359	1124	82,7	41,1	39,9	4,5	0,4	11,2	0,6	0,5	17,2
FRITE	73	63	86,3	75,3	75,3	5,5	0	8,2	0	0	13,6
KOTLI	240	210	87,5	51,6	52,5	2,5	1,6	2,9	0	5,4	12,5
RADIATORJI	162	144	88,8	56,1	55,5	2,4	1,2	4,9	0,6	1,8	11,1
ODPRESKI	108	92	85,1	52,7	55,5	1,8	0	9,2	0	3,7	14,8
EMOKONTEJNER	205	176	85,8	51,7	50,7	3,9	2,4	4,4	0	3,4	14,1
ORODJARNA	120	113	94,2	64,2	67,5	0	0	5,8	0	0	5,8
VZDRŽ. IN ENERG.	228	199	87,3	40,3	37,3	2,2	2,6	6,6	0	1,3	12,7
ERC	33	29	87,8	60,6	63,6	6,0	0	3,0	0	3,0	12,1
SER. IN TRGOV.	59	47	79,6	69,4	69,4	8,4	1,6	10,1	0	0	20,3

Referendum je bil v TOZD Servis in trgovina 21. 1. 1985, v vseh ostalih TOZD pa 23. 1. 1985.

V sprejem sta bila predložena:

Po 1. točki – Samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v temeljni organizaciji združenega dela

Po 2. točki – Statut temeljne organizacije združenega dela

O čem razpravljati ob zaključnih računih?

Obnavljanje rezultatov gospodarjenja po zaključnih računih je v ozdih že dolgoletna in utečena (tudi sindikalna) aktivnost, tako da organizacijskih pristopov najbrž ni treba posebej in ponovno razdelovati. To pa seveda ne pomeni, da za učinkovitejšo razpravo še prej pa razumljiva poslovna poročila in na koncu za dobre ukrepe za boljše gospodarjenje ni mogoče nič več in bolje narediti pri pripravi gradiv in razprav, informiranju in vzpodbujanju ter odločanju o tem.

Sindikata in seveda delavcev ne zanima toliko računovodski vidik zaključnega računa, kot ga je treba do določenega roka poslati službi družbenega knjigovodstva.

Ob razpravi o predlogu zaključnega računa tudi ponavadi ni mogoče kaj bistvenega spreminjati o delitvi dohodka. Zato je toliko pomembnejše da namesto formalne razprave o zaključnem računu opravimo vsebinsko razpravo o uspešnosti našega gospodarjenja

in to povežemo s pripravo kvalitetnih letnih in srednjeročnih planov ter s sprejetjem ukrepov za izboljšanje rezultatov gospodarjenja v letu 1985. To se pravi, da je pomembno v teh razpravah ugotoviti, kako bomo zausstavili nadaljnje padanje realnih osebnih dohodkov, kako bomo z zniževanjem stroškov vplivali na nižjo rast cen in uveljavili bolj stimulatívno delitev osebnih dohodkov.

Letos pa še posebej poudarjamo, da je lastne dosežene rezultate nujno primerjati z rezultati sorodnih ozdov, v skupini ali podskupini dejavnosti. Brez takih primerjav je vsako indeksno prikazovanje lastnih rezultatov pesek v oči.

Sindikalne organizacije naj vztrajajo, da bodo razprave ob zaključnih računih osredotočene na štiri vsebinske sklepe in sicer:

– **ocena kakovosti pridobivanja dohodka** (dohodek na delavca, dohodek na angažirana sredstva – primerjava s sorodnimi ozdi, koliko je dohodek rezultat večje proizvodnje, višje produktiv-

nosti, boljšega izkoriščanja proizvodnih zmogljivosti, zmanjševanja materialnih stroškov, združevanja dela in sredstev, posodabljanja tehnološkega procesa, koliko pa zgolj posledica višjih cen, kolikšen del dohodka je pridobljen na podlagi inovacij, ali je del dohodka rezultat izjemnih ugodnosti);

– **ocena kakovosti razporejanja in delitve dohodka** (ali je doseženi dohodek razporejen skladno z družbenimi usmeritvami, kakšna so bila razmerja med osebnimi dohodki na delavca in akumulacijo na angažirana sredstva, v primerjavi s sorodnimi ozdi v tekočem srednjeročnem obdobju, kako je razporejen del dohodka, ki je rezultat izjemnih ugodnosti, kako je razporejen del dohodka pridobljen na podlagi inovacij, kakšno je razmerje med osebnimi dohodki in akumulacijo v dohodku in kakšen je vzrok za tako dobro ali slabo razmerje);

– **ocena kakovosti gospodarjenja z denarjem** (kakšen je likvidnostni položaj

tozda, kakšen je obseg dinarske ali devizne zadolžitve – ukrepi za zmanjšanje kreditne odvisnosti, kakšni so bili ukrepi za lastno razbremenjevanje, kakšna je razlika med prejetimi in plačanimi obrestmi, kakšen je koeficient obračanja obratnih sredstev);

– **konkretizacija ciljev ekonomske politike v planih ozdov** (kaj načrtujemo za višjo raven proizvodnje in izvoza, izboljšanje ekonomičnosti in produktivnosti – da bi dosegli tak dohodek, ki bo omogočal rast realnih osebnih dohodkov in akumulacije, kako bomo z zniževanjem stroškov vplivali na nižjo rast cen, kako bomo dosegli stimulatívnejšo delitev na podlagi samoupravnih sporazumov dejavnosti in v letnih planih postavili ustrezna, na podlagi resolucije, določena razmerja med akumulacijo in bruto osebnimi dohodki).

Ob vsem tem pa ne gre pozabiti tudi na (ne)dosežene rezultate pri uveljavljanju delitve po delu in rezultatih dela (ali je bilo ustrezno vrednoteno proizvodno in kreativno delo ter delo v težjih delovnih pogojih, ali je sistem delitve osebnih dohodkov stimuliral k zmanj-

ševanju materialnih stroškov, kakšna je bila višina osebnih dohodkov izplačanih na osnovi inovacij, ali je bila materialna in socialna varnost delavcev zagotovljena z osebnimi dohodki in vzajemnostjo ter solidarnostjo.

V vseh teh pripravah in razpravah pa je vloga sindikalnih organizacij in organov taka: zahtevati, da poslovodni organi pravočasno pripravijo in predložijo v razpravo poročila; delavskim svetom predlagati, da ob ugotovitvi zaključnega računa istočasno ocenijo tudi učinkovitost dela poslovodnih delavcev in delavcev s posebnimi pooblastili (520., 521. člen ZZD), zagotoviti, da bodo zbori delavcev sklepali o predloženih poročilih in ukrepih za učinkovitejše gospodarjenje ter predlagali dodatne ukrepe; zahtevati, da bodo delavski sveti odločali o predlogih ukrepov za boljše gospodarjenje; sindikalne organizacije in organi pa naj tudi sami izoblikujejo lastno stališče do teh vprašanj ter z njimi seznanijo delavske svete in zbere delavcev.

Strokovni kotiček

Izvajanje samoupravnega sporazuma o uresničevanju pravic do porodniškega dopusta

Z uveljavitvijo samoupravnega sporazuma o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o uresničevanju pravic do porodniškega dopusta, ki je objavljen v Uradnem listu SR Slovenije številka 35, sta rešena dva izmed aktualnih problemov položaja družin z otroki. Samoupravni sporazum, ki je začel veljati 1. decembra 1984. leta opredeljuje **sprotno valorizacijo nadomestil osebnega dohodka za porodniški dopust**. V načelu še vedno velja, da je osnova za **nadomestilo, osebni dohodek, ki ga je upravičenec dosegel v minulem letu, izjema so edinole upravičenci, ki osebnega dohodka v minulem letu niso imeli, kar denimo niso bili zaposleni** (17. in 19. člen).

Prvi odstavek 20. a člena določa, da se osnova za nadomestilo, to je osebni dohodek, ki ga je upravičenec dosegel v minulem letu valorizira z odstotkom rasti osebnih dohodkov vseh zaposlenih delavcev v tekočem letu na območju SR Slovenije, do meseca pred začetkom izrabe porodniškega dopusta posameznega upravičenca. To takoimenovano odmerjeno nadomestilo dobi upravičenec za prvi mesec zadržanosti z dela. V drugem odstavku 20. a člena pa je določena sprotna valorizacija nadomestil, ki gre upravičencu za drugi in vsak nadaljnji mesec zadržanosti z dela zavoljo poroda, nege in varstva otroka. V tretjem odstavku 20. a člena je določeno, da se bo kot odstotek rasti poprečnih osebnih dohodkov vseh zaposlenih delavcev na območju SR Slovenije upošteval zadnji znani podatek o rasti osebnih dohodkov. To določilo je zelo pomembno, ker podatki o rasti osebnih dohodkov zaostajajo, za približno 45 dni in več. Valorizacija je omejena na zadnji znani podatek že zavoljo tega, da nihče ne bo pričakoval še obračunov za nazaj, denimo potem, ko je pravica do porodniškega dopusta že prenehala. 20. b člen je nov. Izkušnje so namreč pokazale potrebo, da v sporazum zapišemo tehniko izračuna osnove za nadomestilo osebnega dohodka. V 3. členu samoupravnega sporazuma smo povzeli besedilo prvega odstavka 20. č člena, (Uradni list SRS, št. 41/84).

Omeniti moramo, da ne glede na to, da se bo osnova na novo ovrednotila, odmerila se bo z odstotkom rasti osebnih dohodkov; in tudi ne glede na sprotno valorizacijo, nadomestilo osebnega dohodka ne more biti večje od osebnega dohodka, ki bi ga upravičenec dosegel, če bi delal. Drugi odstavek 20. c člena pa je zopet povzetele starega besedila (drugi odstavek 20. č člena, Uradni list SRS, št. 41/84), ki določa, da **nadomestilo osebnega dohodka upravičenca, ki je pred zadržanostjo z dela izpolnjeval delovne obveznosti za poln delovni čas, ne more biti nižje, kot je najnižji znesek, ki zagotavlja materialno in socialno varnost delavca**. Mislimo, da bo določilo 20. c člena o limitiranju nadomestila osebnega dohodka in o zagotavljanju socialne varnosti (najnižji znesek, ki zagotavlja materialno in socialno varnost delavca – zajamčeni osebni dohodek) po novem imelo svojo vlogo. Določilo limitiranju nadomestila osebnega dohodka bo delovalo bolj v prvih mesecih leta in manj v drugi polovici leta, zlasti pa pri upravičencih, ki so zaposleni v dejavnostih kjer zaostajajo z valorizacijo osebnih dohodkov, bodisi zavoljo nižje produktivnosti, ali drugih okoliščin. Sprotna valorizacija bo po predvidevanjih tudi vplivala na nadomestila upravičencev, ki kljub temu, da jim je bila osnova za nadomestilo odmerjena z rasto osebnega dohodka ne bo dosegla najnižjega zneska, ki zagotavlja materialno in socialno varnost delavca (zajamčeni osebni dohodek). Pri slednjih bo potrebno vsak mesec primerjati osnovo oziroma odmerjeno nadomestilo, če je z odstotkom rasti osebnih dohodkov dosegel ali celo presežen takoimenovani zagotovljeni znesek nadomestila.

V 4. členu je določeno, da bodo nadomestila upravičencev, ki so na porodniškem dopustu v času uveljavitve tega sporazuma na novo proračunana. Za strokovne službe je to obveznost. Na novo je potrebno preračunati vsa nadomestila upravičencev, ki so 1. decembra 1984. leta še na porodniškem dopustu. Letem se bodo izplačevala nadomestila po novem, če bo izračun pokazal, da so po tem sporazumu upravičeni do višjega zneska nadomestila, kakor po doslej veljavnem sistemu. Upravičenci za katere bo obračun pokazal, da imajo višje nadomestilo po starem sistemu, obdržijo nadomestilo, ki je zanje ugodnejše. Vzemimo primer upravičenca, ki mu je do konca izrabe porodniškega dopusta ostalo še dva meseca. Njegova osnova za nadomestilo je 19.592,00 dinarjev, kar je dosegel že šestmesečno zadržanost z dela, se osnova poveča za 29,4 %. Nadomestilo za mesec december in mesec januar bo po starem sistemu znašalo 25.352,00 din; po novem sistemu pa le 24.993,00 dinarjev. V tem primeru obdrži upravičenec nadomestilo v višini 25.352,00 dinarjev. Če bi izračun pokazal obratno bi dobil nadomestilo po novem. Vse zatečene primere poenostavljeno povedano je treba rešiti tako, da dobi upravičenec višji znesek nadomestil, s tem da je potrebno ves čas paziti, da nadomestilo ni večje kot bi bil osebni dohodek upravičenca, če bi delal.

Omenili smo že, da podatki o rasti osebnih dohodkov niso ažurni, uporabili pač bomo znani podatek. Podatki o rasti osebnih dohodkov bodo objavljeni v Uradnem listu SR Slovenije vsak mesec, verjetno proti koncu meseca. Podatke bo v obliki POROČILA objavljala Zavod SR Slovenije za statistiko, in bodo rabili samo za izračun nadomestil za porodniški dopust. Poročilo o rasti čistih osebnih dohodkov vseh zaposlenih delavcev na območju SR Slovenije bo vsebovalo dva podatka; prvi bo podatek o rasti osebnih dohodkov v obdobju v primerjavi z letom poprej; drugi podatek pa bo podatek o rasti osebnega dohodka v mesecu (zadnji znani podatek) v primerjavi z minulim mesecem. Prva dva poročila o rasti čistih osebnih dohodkov vseh zaposlenih delavcev na območju SR Slovenije bo predvidoma okoli 20. decembra 1984. leta vsebovala bo, podatek o rasti čistih osebnih dohodkov za obdobje od 1. januarja 1984. leta do 31. oktobra 1984. leta v primerjavi z minulim letom in posebej za mesec oktober 1984 v primerjavi z mesecem septembrom 1984. leta. Slednji podatek je zgolj formalnost. Podatek za obdobje bomo uporabili za vse tiste upravičence, ki bodo pričeli z izrabo pravice do

porodniškega dopusta v mesecu decembru 1984 leta in imajo za osnovo osebni dohodek dosegel v minulem 1983. letu.

Za boljše razumevanje navajamo dva primera, ki sta pripravljena tako, kot če bi že bil sporazum uveljavljen 1983. leta. Seveda oba primera sta šolska, saj smo omenili, da je podatek o rasti osebnih dohodkov za zaostajanje. Ker je sporazum šele uveljavljen, boljše rešitve prikaza žal nimamo. 1. primer: upravičenka je imela porodniški dopust od 16. januarja 1984. leta do 19. septembra 1984. leta. V 1983. letu je dosegla poprečni osebni dohodek 13.397,00 dinarjev na mesec; ali poprečni osebni dohodek 73,61 dinarjev na uro.

Odstotek povečanja OD v letu 1984	v %	Porodniški dopust v času	Valorizirana urna osnova	Izplačano nadomestilo
I/84				
0/83	0	16/1-31/1/84	73,61	6.698,00
II		1/2-16/2;		
I/84	+ 7,9	17/2-29/2/84;	79,42	13.925,00
III		73,61;		
II/84	- 2,0	1/3-31/3/84	77,83	14.165,00
IV				
III/84	+ 3,9	1/4-30/4/84	80,86	14.718,00
V				
IV/84	+ 7,5	1/5-31/5/84	86,92	15.882,00
VI				
V/84	+ 3,0	1/6-30/6/84	89,53	16.296,00
VII				
VI/84	+ 5,7	1/7-31/7/84	94,63	17.225,00
VIII				
VII/84	+ 3,4	1/8-31/8/84	97,85	17.810,00
IX				
VIII/84	+ 1,1	1/9-19/9/84	98,33	9.636,00

Če bi sporazum že veljal v zadnjih dveh mesecih, ko je upravičenka še imela porodniški dopust bi v zadnjih dveh mesecih znašalo njeno nadomestilo 17.336,00 dinarjev na mesec (upoštevana je valorizacija za 29,4 %). Pri tej upravičenki bi torej izračun po novem pokazal, da ji gre nadomestilo po starem sistemu, ker je to zanje ugodnejše. Če pa bi ta upravičenka imela še tri mesece porodniški dopust pa bi bil zanje ugodnejši izračun po novem sistemu.

2. primer: upravičenka je nastopila porodniški dopust 10. junija 1984. leta. V 1983. letu je dosegla poprečni osebni dohodek 19.592,00 dinarjev, ali poprečni osebni dohodek 107,65 dinarjev na uro.

Odstotek povečanja OD v letu 1984	v %	Porodniški dopust	Valorizirana urna osnova	Izplačano nadomestilo
I-V/84				
0/83	+ 20,3			
VI				
V/84	-	10/6-30/6/84	136,5	17.199,00
VII		1/7-10/7;		
VII/84	+ 5,7	11/7-31/7	136,50	25.824,00
VIII				
VII/84	+ 5,7		144,28	25.824,00
VIII/84	+ 3,4	1/8-31/8	149,18	27.151,00
IX				
VIII/84	+ 1,1	1/9-30/9	149,92	27.285,00

Pri tej upravičenki smo za razliko od prve, najprej povečali osnovo za nadomestilo – doseženi osebni dohodek v minulem letu z odstotkom rasti osebnih dohodkov vseh zaposlenih delavcev na območju SR Slovenije v obdobju od 1. januarja 1984. leta do 31. maja 1984. leta. Tako odmerjeno nadomestilo osebnega dohodka je prešla za prvi mesec zadržanosti z dela, za drugi in nadaljnje mesece zadržanosti z dela pa se ji je nadomestilo povečalo. Na vprašanje zakaj smo dejali, da je postopek med prvim in drugim primerom drugačen, pojasnjujemo, da je prva pričela z izrabo porodniškega dopusta v januarju, ko še ni rasti osebnega dohodka, drugače bi bilo če bi nastopila v februarju; pri drugi pa je zelo preprosto saj je preteklo že pet koledarskih mesecev. Seveda v praksi ta ažurnost ne bo mogoča. Za upravičenko, ki bo nastopila porodniški dopust v juniju bo znani podatek o rasti osebnih dohodkov za obdobje od januarja do aprila. Ko bo ta upravičenka druge mesec zadržana z dela bo znani podatek za mesec maj, torej vedno z zaostankom. Ko preneha pravica do porodniškega dopusta se izplačila zaključijo, in ni nobenih proračunavanj za nazaj, obvezuje nas samo znani podatek v času trajanja pravice do porodniškega dopusta.

Pripravila:
Samostojni svetovalec
Helena Rebek

VODJA TAJNIŠTVA ZA
OTROŠKO VARSTVO
Terezija LIKAR

Razvojno delo in patent

INFORMATIVNA POMEMBOST PATENTNE DOKUMENTACIJE

Postopek za priznavanje patenta zahteva posebno patentno prijavo, ki vsebuje več sestavkov. Potem, ko ustrezní državni organ preveri patentibilnost prijavljenega izuma in podeli patentne pravice, dobimo tako imenovani »patentni spis«, ki je v bistvu sestavljen iz istih sestavkov kot patentna prijava. Patentni spis je označen po mednarodnem dogovoru in je na voljo vsakemu, ki ga želi videti. Patentni spis je osnovni element obsežne patentne informacije.

(nadaljevanje)

OZD, ki organizirano spremlja dogajanja v sklopu patentne informatike, je na tekočem s stanjem tehničnega razvoja v svetu, še posebej zato, ker sedanja patentna informatika nudi vpogled tudi v same patentne prijave in ne samo v preverjene patentne spise. Patentna informatika je tudi bogat vir zamisli za nove izdelke in za izboljšavo obstoječih izdelkov. Vsaj pri našem delu se je pokazalo, da smo s preučevanjem konkurenčnih patentnih spisov, prišli do rezultatov, ki bi sicer zahtevali ogromno časa in denarja.

Pregled patentnih spisov pa nam omogoča tudi ocenitev patentibilnosti našega izuma. Že v uvodu sva omenila, da so pri kakem detajlu kvalitetnega izdelka tuji izdelovalci zaščitili skoraj vse logične konstrukcijske rešitve in tako pri razvoju naših detajlov prej ko slej naletimo na tuje patente. Seveda je izredno pomembno, da te patente spoznamo preden izdelamo orodja in pridemo z izdelki na zunanje tržišče, ker nas lahko potem tuji nosilec patentnih pravic toži za krajo izuma. Nekaterim jugoslovanskim OZD se je v preteklosti že zgodilo, da so prav zaradi nepoznavanja patentiranega stanja izdelkov morale plačati precejšnje globe in zaradi že vloženi sredstev pretrpele precejšnjo gospodarsko škodo.

Pregled patentnih spisov omogoča iskanje takšnih razvojnih rešitev, ki zaobidejo tuj patent. Seveda za takšno razvojno rešitev ni mogoče dobiti patentnih pravic (ker ne izpolnjuje pogojev izuma), omogoča

pa izvoz brez bojazni, da nas bi zunaj tožili.

Biti na tekočem v patentni informatiki pomeni tudi vedeti v kateri državi velja konkreten patent in koliko časa. To je še posebej važno za tiste izdelke, ki so zunaj zaščiteni, njihova zaščita pa ne velja v Jugoslaviji, torej jih lahko pri nas prodajamo.

Povsem jasno je, da je IP predvsem prirejena današnji računalniški tehniki in je tudi zato iskanje določenega spisa enostavnejše in hitrejše.

Kako pridemo do patentnega spisa

Do nedavnega so bile strokovne knjižnice osnovni vir informacij. Število najrazličnejših dokumentov pa je v zadnjih desetletjih strahovito hitro naraslo in se vsako leto poveča za nekajkrat. Obiskovanje knjižnic tako ni tista učinkovita metoda, ki bi razmišljajočemu človeku omogočila seznanjanje z novimi dosežki in spremljanje svetovnega tehničnega razvoja. Takšno nalogo lahko uspešno opravi le dobro organizirana informacijsko-dokumentacijska služba, ki z uporabo ustreznih metod omogoči, da se vzpostavijo najkrajše komunikacije med viri informacij in njihovimi uporabniki. Pri patentni informatiki so tako organizirane službe praktično nepogrešljive.

V razvitih zahodnih državah se je kmalu pokazalo, da državni patentni uradi sicer kolikor toliko ažurno urejajo novo patentno dokumentacijo, da pa zaradi preobilice dela ne morejo dovolj hitro posredovati informacij naprej do uporabnika, še posebej zato, ker ti uradi ne preživljajo sami sebe in zato zaračunavajo samo materialne stroške informiranja. Razumljivo je, da so se kmalu razvile službe, ki hitro in učinkovito posredujejo patentne informacije uporabnikom, a usluge tudi zaračunavajo. Takšne komercialne organizacije kot sta na primer INPADOC in DERWENT, nudijo urejene in ažurirane baze patentnih bibliografskih podatkov na svetovnem nivoju in na sodobnih nosilcih kot so mikrofilm ali računalniško čitljivi magnetni trakovi in diski.

Tu je treba najprej pojasniti kaj je baza patentnih bibliografskih podatkov. V bistvu gre za seznam patentnih spisov, ki je računalniško urejen po zahtevi uporabnika. Za primer: INPADOC MICROFICHE baze podatkov, ki zajema patentne spise v okviru A47J 27/00 posoda za kuhanje, z ustreznimi podgrupami. Na fotokopiji so podatki večjega števila patentnih spisov in sicer:

- oznaka države, kjer veljajo patentne pravice,
- številka patentnega spisa,
- datum vložitve patentne prijave,
- oznaka po IPC,
- nosilec patentnih pravic,
- naslov patenta.

Iz takšne baze podatkov lahko izberemo patent, ki je za nas zanimiv po nosilcu patentnih pravic (ponavadi konkurenčna firma) ali pa po naslovu. V našem primeru smo ugotovili, da je v zgoraj navedenih podgrupah preko 500 patentnih spisov. Selekcija po nosilcih in po naslovih je dala še vseeno og-

romno spisov, od katerih smo jih naročili le kakšnih 20, seveda zaradi cene. Kljub temu so nam pri nekaterih nalogah ogromno pomagali. Približno iste preiskave smo naredili tudi za straniščne splakovalnike (na primer EO3D 1/32 - naprave za polnjenje splakovalnih naprav), za vzmetne pritrditve prijemalnih elementov in za naprave, ki omogočajo enakomerno kapljanje v posodo.

Baze bibliografskih podatkov so v glavnem enako sestavljene, ne glede na službo, ki jih sestavlja. Zraven baze podatkov pa omenjene komercialne službe omogočajo tudi posamičen ali stalen nakup patentnih izvlečkov.

Patentne organizacije pri nas

Tudi pri nas so se razvile, zraven državnega urada, še komercialne organizacije, ki se ukvarjajo s patentno informatiko. Poglejmo nekaj teh organizacij:

Zvezni zavod za patente

Uzun Mirkova br. 1, Beograd

V sklopu zavoda deluje center za patentne informacije in dokumentacijo, ki dobavlja patentne spise, opravlja svetovalsko vlogo, vzpostavlja je avtomatizirano bazo podatkov z jugoslovanskimi patenti, distribuira podatke na magnetnih trakovih, itd. Velja poudariti, da za svoje usluge zaračunava le dejanske materialne stroške.

Patentna pisarna Ljubljana

Čopova 14, Ljubljana

Deluje v sklopu Zveznega zavoda za patente in je povezana s številnimi sličnimi uradi v tujini ter tako naša najuglednejša patentna ustanova, ki nudi poleg informacijskih uslug tudi usluge pripravljanja patentnih prijav, svetuje in vzpodbuja izumiteljstvo.

Informacijski center

Kardeljeva ploščad 17, Ljubljana

nudi vse patentno-informacijske usluge sistema INPADOC.

Regionalni center Zveznega zavoda za patente

Parmova 33, Ljubljana

(pri Poslovni skupnosti za svetovanje)

Center je šele pred kratkim ponudil usluge, predvsem brezplačne ogleda patentnih spisov in njihove baze, prav tako pa tudi dobavljajo drugo patentno dokumentacijo.

V okviru Razvojne službe EMO lahko zainteresirani dobijo še natančnejše podatke o delu navedenih organizacij.

Prehod na nove oblike patentne dokumentacije

Pri velikem številu informacij, ki so posledica intenzivnega ustvarjalnega razvojnega dela povsod po svetu, posameznik ne more slediti vsem dosežkom po običajni poti. Posledica tega je, da ostaja veliko število dosežkov neizkoriščenih ali pa jih, zaradi neinformiranosti, ponovno ustvarjajo kje drugje. Kot vsaka druga informacija je tudi

patentni spis lahko kvalitetna informacija le, če je hitro in enostavno dostopna. Možnosti hitrega dostopa do patentnih spisov so različne v različnih državah. Pred kakšnimi 10 leti se je v večini razvitih držav spreminil odnos državnih administracij do pridobivanja patentnih pravic, seveda po močnem pritisku gospodarstva. Do takrat so državni organi, ki so podeljevali patentne pravice, monopolno razpolagali z vsemi patentnimi informacijami, dočim so sedaj že dostopni podatki v samih patentnih prijavah kot sva že omenila. Od patentne prijave pa do podelitve patentnih pravic preteče namreč več let, saj gre prijava skozi zamudna preverjanja, preden je patent podeljen in publiciran. Ta postopek je takrat v ZRN in pri nas trajal od 5 do 8 let. Pred objavo je bil izum uradna tajnost in kot tak za javnost nedostopen. Potem, ko je bil objavljen, pa razumljivo ni imel nobene informacijske vrednosti.

S spremenjenim odnosom državne administracije do patenta je bilo potrebno tudi preiti na drugačen sistem pridobivanja patentnih pravic. Ta je sedaj takšen, da se patentna prijava publicira že po 18 mesecih od datuma prve prijave, ne glede ali je postopek preverjanja v teku ali pa je že dokončan. Ta sistem so prevzele predvsem države zahodne Evrope, Japonska in tudi Jugoslavija. Nekatero druge države, na primer ZDA, Velika Britanija in ZSSR, pa so svoje patentne urade usposobile tako, da izdajo patent v roku največ dveh let. Prehod na nov sistem je bistveno izboljšal kvaliteto patentne informacije.

Istovrstno, s prehodom na nov sistem pridobivanja patentnih pravic, pa je prišlo tudi do mednarodnega dogovora o razvrščanju patentov (Klasifikacija) in s tem do enotnega označevanja patentne dokumentacije. To imenujemo »mednarodna patentna klasifikacija« ali skrajšano IPC (International Patent Classification). S tem se je uredilo klasificiranje in označevanje patentov, ki je bilo do takrat prepuščeno posameznim državam. Tak enoten patentno-informacijski sistem pa je seveda bistveno izboljšal prav dostop do patentnega spisa.

IPC lahko primerjamo z mednarodno klasifikacijo pri bibliotekarstvu (UDK - univerzalna decimalna klasifikacija). Le tako urejen sistem omogoča hitre patentne poizvedbe, saj moramo vedeti, da se že tako ogromni sklad patentnih informacij vsako leto poveča za približno 1.000.000 patentnih spisov. Vsako naključno poizvedovanje je razumljivo obsojeno na propad.

Kako je zamišljena IPC?

IPC je razvita s ciljem klasifikacije izumov na mednarodnem nivoju, pri čemer pa niso upoštevani zakoni teoretske logike, saj izumi tej logiki tudi ne sledijo. Zato IPC vsebuje mnoge kompromise, ki temeljijo na izkušnjah posameznih patentnih

P C S	PATENT CLASSIFICATION SERVICE	MICROFICHE	JAN/1982	78-01-01	- 82-01-01	PRODUCED:	82-01-02	PAGE: 16 498	P C S
I P C	CC PUB*DAT KD DOC.NO IPC (ALL)	CC PR*DAT KP PRIORITY NO. APPLICANT	TITLE	FICHE NO:	85	FRAME:	F09		I P C
A47J 45/07	DE 79-02-01 A1 2829638 A47J 45/07	CH 77-07-18 A 77	8842 VERZINKERTE ZUG HAUSHALTGESCHIRR MIT ABNEHMBAREN HANDGR						A47J C
	DE 79-02-22 B2 2705622 A47J 45/07	FR 76-02-11 A 76	7603741 SOCIETE DES VER VORRICHTUNG ZUM LOESBAREN BEFESTIGEN EI						
	DE 79-06-13 C3 2501404 A47J 45/07	DE 75-01-15 A 75	2501404 FA, THEODOR SCH GRIFFBEFESTIGUNG FUER EINEN AUFSTECKORI						
	DE 79-06-13 U1 7900922 A47J 45/07	DE 79-01-15 U 79	7900922 GEBR. DINGERKUS VORRICHTUNG ZUR BEFESTIGUNG EINES STIEL						
	DE 79-10-04 C3 2705622 A47J 45/07	FR 76-02-11 A 76	7603741 SOCIETE DES VER VORRICHTUNG ZUM LOESBAREN BEFESTIGEN EI						
	DE 79-10-31 B2 2530528 A47J 45/07	DE 75-07-09 A 75	2530528 FA, THEODOR SCH GRIFFBEFESTIGUNG FUER EINEN AUFSTECKORI						
	DE 79-11-29 U1 7819012 A47J 37/06	DE 78-06-24 U 78	7819012 GROSSAG GRAB, 7 GARRANGEMEUESCHALE						
	DE 80-01-24 A1 2831194 A47J 45/07	DE 78-07-15 A 78	2831194 FISLER GRAB, 6 VORRICHTUNG ZUM BEFESTIGEN EINES GRIFFE						
	DE 80-07-10 C3 2530528 A47J 45/07	DE 75-07-09 A 75	2530528 FA, THEODOR SCH GRIFFBEFESTIGUNG FUER EINEN AUFSTECKORI						
	DE 80-11-13 B2 2810815 A47J 45/07	FR 77-03-16 A 77	7708594 MANUFACTURE MET BEFESTIGUNGSVORRICHTUNG FUER EINEN GRIF						
	DE 81-08-06 C3 2810815 A47J 45/07	FR 77-03-16 A 77	7708594 MANUFACTURE MET BEFESTIGUNGSVORRICHTUNG FUER EINEN GRIF						
	DE 81-10-29 U1 8119492 A47J 45/07	DE 81-07-03 U 81	8119492 WERTENBERGISC KOCHGESCHIRTEIL MIT HANDGRIF						
	IS 80-01-01 U 243477 A47J 45/07	FR 77-03-10 A 77	7708594 MANUFACTURE MET DISPOSITIVO DE FIJACION DE UNA EMPUNADU						

uradov. Treba pa je IPC kar dobro poznati, sicer lahko pri pre malo poučenih uporabnikih povzroči precejšnje probleme. V naši strokovni knjižnici, ki dela v sklopu razvojne službe, imamo celotno IPC natisneno v srbohrvaškem jeziku. Kogar podrobneje zanima, lahko dobi knjige na vpogled, sicer pa bova v nadaljevanju, vsaj v širšem smislu, razložila kako je sestavljena.

Prva izdaja IPC je bila leta 1968, druga 1974 in tretja 1980. IPC je razdeljena na 8 sekcij, 20 podsekcij, 116 razredov, 614 podrazredov in preko 51.000 grup, od katerih je približno 90% podgrup. 8 sekcij razdeljuje vse naše dejavnosti takole:

- A – človeške potrebe (primarne in sekundarne),
- B – mehanske obdelave, transport,
- C – kemija in metalurgija,
- D – tekstil in papir,
- F – strojništvo,
- G – fizika,
- H – elektrika.

Podsekcij, razredov in grup je preveč, da bi jih opisovala, zato samo nekaj primerov:

B60Q 1/02 – naprave, ki so namenjene predvsem osvetljevanju ceste naprej ali za osvetljevanje delov ceste ali okolice.

Dejansko gre za avtomobilске reflektorje, kjer je B60 – transport, B60Q – pa osvetljevanje in signalizacija vozil ali

A47J 27/092 – naprave za avtomatsko zmanjševanje pritiska pred odpiranjem, kjer je A47 – človeške potrebe, A47J – kuhinjska oprema.

Za ilustracijo še nekaj primerov (v sklopu programa TOZD Posoda).

Tako je – A47K – sanitarna kuhinjska oprema,

A47G – oprema za gospodinjstvo in za mizo,

A47L – pranje in čiščenje v gospodinjstvu,

A47G 19/00 – namizna servirna posoda,

A47J 45/00 – naprave za pritrjevanje ali držanje gospodinjske posode,

A47J 45/07 – ročaji, ki jih lahko snamemo.

Precej močne službe za patentne dejavnosti so razvile tudi nekatere OZD predvsem Iskra, Lek, Tomos, TAM, Krka, Rad Končar, Pliva, Gorenje, Združena slovenska strojegradnja, Jugoturbina, itd. Strokovnjaki napovedujejo izreden razmah uporabnosti patentne dokumentacije, zato bi moral vsak, še posebej pa delavec v razvojno-raziskovalni dejavnosti, spoznati osnove uporabe, iskanja in pridobivanja te specifične literature. Pričakujemo lahko večje število izumov v naši OZD, torej bo tudi več dela na patentnih prijavih, zato bi že sedaj kazalo razmišljati o ustrezni kadrih tudi pri nas.

Patent je tehnična pa tudi poslovna informacija

Patentni spis je torej konkreten dokument, ki ga uporabimo kot informacijo. Naročnik dobi seveda fotokopije originalnega patentnega spisa. Običajno gre za več listov, ki zajemajo opis izuma, patentne zahtevke in potrebne skice. Kako pomembna informacija je patent, lahko ugotovimo tudi če si podrobneje pogledamo nekatere pravne formulacije patenta. Na primer: »S patentom se štiti izum, ki pomeni novo rešitev določenega tehničnega problema, ki je industrijsko in tehnično izvedljiv in se da uporabiti v industrijski proizvodnji ali v kakšni drugi gospodarski ali negospodarski dejavnosti.« Ali na primer: »Izum mora biti opisan jasno in popolno, tako da ga lahko uporabimo povprečen strokovnjak v proizvodnji.«

Navedeni formulaciji sta vzeti iz Zakona o varstvu izumov, tehničnih izboljšav in znakov razlikovanja, vendar v bistvu ustrezata pravni doktrini, ki je sprejeta povsod v svetu. Iz njiju je mogoče povzeti:

- patent se nanaša izključno na področje tehnike,
- izum mora biti aplikativen (uporaben),

– izum mora biti opisan podrobno, z vsemi konstrukcijskimi in tehnološkimi značilnostmi.

V patentni praksi in zakonodajah so se izoblikovala tudi določena pravila ali formalizmi patentnih spisov. Tako mora patentni spis vsebovati:

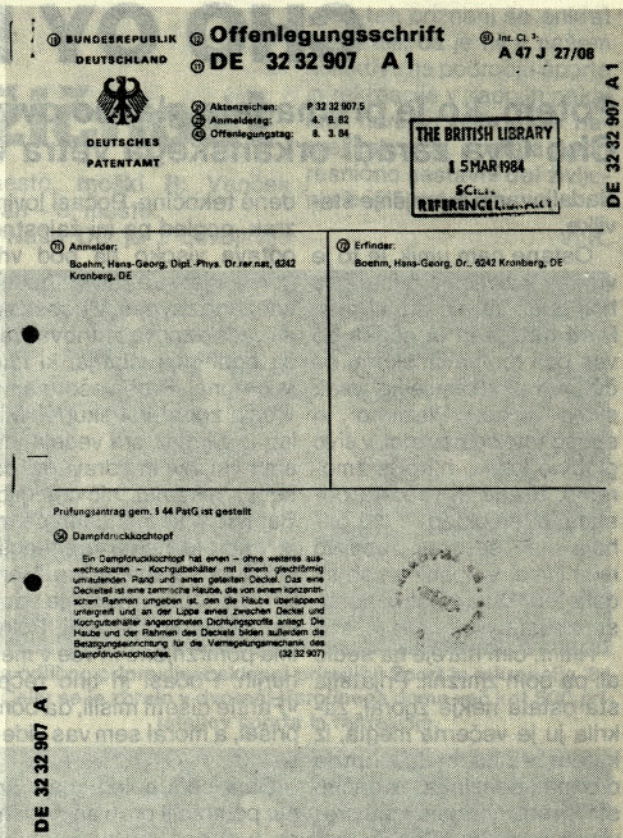
- definicijo predmeta izuma,
- pregled znanega stanja tehnike,
- kritiko znanega stanja tehnike in natančno opredelitev tehničnega problema, ki v tem okviru še ni zadovoljivo rešen,
- cilj izuma,
- in pa sestavke, ki sva jih že omenila (podroben opis izuma, patentne zahtevke, slike, skice, diagrame, itd.).

Jezik, uporabljen v patentnih spisih, je dosleden in formalističen, saj gre za »pogodbo« med državo in izumiteljem. Za vsak tehnični element se uporablja le en pojem – beseda. Besede, ki imajo dvojni pomen (homonimi) ali besede, ki se različno glasijo, pa imajo enak ali soroden pomen (sinonimi), so v patentnem jeziku prepovedane. Tako ne sme biti nikdar sporno, kaj je izumitelj mislil in izumil.

Patenti so objavljeni v nacionalnem in obenem uradnem jeziku in pisavi države, ki patent publicira in mu podeli patentne pravice. Zaradi izvoza, za katerega skrbi vsaka država, je potrebno patente prijaviti tudi v drugih državah in sicer v njihovem jeziku. Za patentno informatiko je tak način ugoden, saj bi sicer skoraj ne mogli uporabljati patentov, ki so na primer napisani v japonskih pisavah hiragana ali katagana.

Patent je pred podelitvijo (vendar ne nujno pred objavo) temeljito vsebinsko in formalno preverjen. Preverijo ga tehnični in pravni strokovnjaki v patentnih uradih, s tem pa je zagotovljena kvaliteta informacije in se v tem razlikuje od druge tehnične literature. Iz vsega navedenega vidimo, da je patent kot tehnična informacija resnično izrednega pomena.

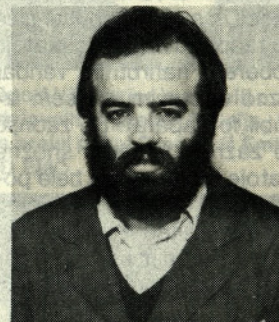
Patent pa je lahko tudi pomembna poslovna informacija, še posebej skupina patentov, ki zadevajo določeno tehnično področje, saj omogočajo razpoznati tehnično-tehnološke in razvojne smeri in sposobnost konkurence v tehnološkem in razvojno-raziskovalnem smislu. Glede na to, da je možno zasledovati v katerih državah so prijavljeni patenti konkurenčnih tovarn, je možno oceniti tudi proizvodno-prodajne in izvozne namene konkurence. Patentne ustanove (tudi naše) nudijo namreč možnosti periodičnega dostavljanja podatkov o novih patentih (takoimenovane usluge SDI) za opisano željeno področje tehnike. Poleg tega pa statistična obdelava patentov, kot časovna vrsta s korelacijo števila patentov na določenem tehničnem področju in števila patentirajočih subjektov na tem področju, daje določene trende, ki so izredno uporabni za tehnološka napovedovanja.

Patentni spis (1. stran nekega nemškega patenta)

Elektronika kot delo in hobi

Tov. Witmajer Franc je ob svojem delu izredno aktiven inovator, saj se ne zadovoljuje z rutinskim popravilom, odpravi napak in zastojev, ampak vnaša v svoje delo vedno nove ideje, kar oplemeniti delovne stroje in naprave.

Witmajer Franc (TOZD Vzdrževanje in energetika, elektro obrat), inovator katerega dosežki pomenijo lažje delo. Manj zastojev ter precejšnje gospodarsko korist

Za svoje dosežke, ki praviloma vedno pomenijo lažje delo, manj zastojev, precejšnje gospodarsko korist itd., prejme tu in tam kakšno simbolično nagrado, žal še tako majhna nadomestila vzbujajo zavist med določenimi ljudmi.

Precej idej ne najde pravega posluha, zato tudi niso vedno realizirane, še vedno pa ugotavljamo, da je vzrok za nerealizacijo pogosto ta, ker predlog predstavlja inovacijo, kar je zavora, namesto da bi predlog imel prednost.

V svojem pestrem delu je tov. Witmajer ustvaril številne predloge nekaj pa je novosti, ki so ustvarjeni kot hobi:

1. Simulator za odkrivanje napak (Witmajer, Fartelj)
2. Predelava schlatter var. strojev (brezkontaktno upravlja.)
3. Elektronsko vodeno program za varjenje
4. Preureditev profilnega stroja za Emoterm
5. Izdelava logične sonde
6. Predlog odprave gumbov s pokrovov (magnet)
7. Izdelava kontrolnega pulta

8. Preureditev var. stroja za zunanje varenje koles

9. Aparatura za merjenje hitrosti vetra

10. Miniaturni vrt. stroj z elektronskim regulatorjem

11. Temp. regulator od 0-100 °C

12. Digitalna ura

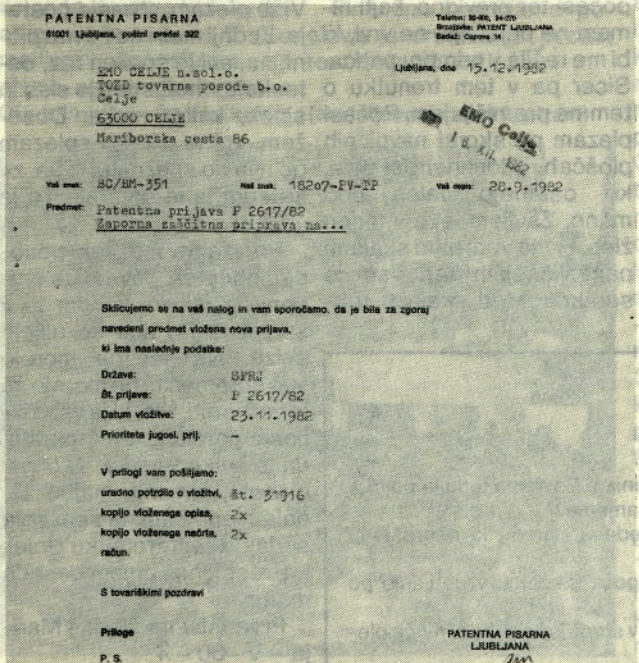
13. Elektronski termometer s polprevodniškim senzorjem

14. Elektronski nos za plin

15. Aparat za iskanje akupunkturnih točk in stimulacijo

Želimo si le lahko, da bi imeli več tako aktivnih inovatorjev in, da bi za njihove dosežke imeli več posluha.

V vitrini DIATI pred jedilnico smo razstavili nekaj njegovih dosežkov, ki so nastali ob delu in kot hobi.

Sporočilo PATENTNE PISARNE LJUBLJANA o sprejetju patentne prijave na Zveznem zavodu za patente.

Bojan Sešel
Ignac Jevnišek
(Se nadaljuje)

CHO OY MOČNEJŠI

Potem, ko je premagala glavno oviro, se je morala odprava v južno steno Cho Oya zaradi orkanskega vetra vrniti.

Nadaljevanje iz prejšnje številke

Ostane nam umik, le to je vrnitev v življenje. Vihar vse bolj buči, za nič mu ni mar. Prsti na rokah in nogah so vse bolj togi in jih skoraj ne čutim več. Rešujemo vsak svojo kožo. Plezamo in spuščamo se navzdol, v sivo globino koliko hitro le zmoremo. Brađa in lice sta postala leden oklep, iz ust prihaja le še nerazumljivo momljanje, v nosnicah se mi dela led. Diham lahko le še skozi usta.

Hitim, čim hitreje na sedlo ali pa bom zmrznil. Prijatelja sta ostala nekje zgoraj, zakrila ju je večerna megla, iz katere se tu in tam utrne drobna snežinka. Končno stojim na zgornjem robu previsne razpoke. Dno je pet metrov niže. Splezati navzdol ne morem. Odločim se za skok, še prej pa poizkušam odvreči nahrbtnik v dno razpoke. Vendar mi to ne uspe, nahrbtnik prileti ravno na vrh roba in se odkotali po pobočju. Srečno sem nato skočil in se hitro spustil niže do tabora dve. Tu na platoju poberem nahrbtnik, vendar jezno ugotovim, da sem izgubil fotoaparata. Še zadnjič se zazrem v neme snežne platoje na desni, na bele poljane, v katerih že dolgo časa samotari Renhard Karel, katerega je tukaj za večno prikoval morilski padajoči led.

Mrak postaja vse gostejši, spuščam se naprej. Ob vrveh gre hitreje in v trdi temi nekako le »prikolovratim« do tabora ena. Segrejem si nekaj požirkov vode in že zaspim.

V ranem jutro počasi in negotovo stopam čez ledenik. V zadnjih dveh dneh, nisem razen nekaj požirkov vode, zaužil ničesar. Ko dosežem rob morene, s kamnom razbijem led na površini velike luže in se napijem le-

dene tekočine. Počasi lovim zrak, pogled pa mi žalostno odtava visoko tja pod vrh gore, kjer se divje podijo snežene zavese. V ušesa se mi vedno znova in znova vrača bobnenje viharja, ki nas je pregnal. Proti večeru smo v bazi zopet vsi skupaj. Milan in Matjaž sta vesela, da smo vsi živi in zdravi oz. da se ni nikomur nič zgodilo. Sam sem tiho. V ustih se mi je nabralo nekaj grenkega, ki je kakor kepa pelina. Marjanu žare oči, v obraz je upadel, videti je čisto tuj. Roke ima pomrznjene in vse v mehurjih. Počasi in tiho reče: »Fantje nisem mislil, da bom prišel, a moral sem vas videti«.

Dani sedi poleg, malo so mu pomrznilo prsti na nogah, pa tudi nos mu je zmehuril mraz. Pokima s kuštravo glavo in doda: »Bilo je tako neznansko daleč«.

Želje so smisel življenja, cilji izoblikovane želje. Nekateri za uresničitev postavljenih ciljev žrtvujejo ves svoj čas in jim na koncu darujejo tudi svoja življenja. Tudi mi smo darovali ves svoj čas in ves svoj trud, okušali smo nove meje, ki jih še ni prestopil človek in se jih dotaknila človeška roka.

Dan mineva, pospravljamo šotore. Veter, ki divja, ponovno raznaša pesek po planjavi. Z vsakim naslednjim dnevom bo zbrisal tudi vse več sledi, ki smo jih pustili mi. V Himalaji se človeku zdi, da so zvezde bliže, kakor drugod, le luna, ki je tudi to noč nekako mlečna, se mi zdi za spoznanje svetlejša, kakor ponavadi.

Vse se je končalo, zato sem se odločil, da to noč krenem, do enega od okoliških šestisočakov in splezam nanj. Ves sključen pod težo nahrbtnika se ure in ure spotikam čez kupe kamenja, da se kopljem ves v znoju. Noge postajajo vse bolj tež-

Tabor ena pod granitnim stolpom.

ke in nerodne, vse pogosteje rušim kupe kamenja. Ko ti udarjajo drug ob drugega odmeva v tihi noči kakor peklenški krohot. Vendar hodim dalje. Morena je brezupno široka, kakor da nima konca. Pošastne sence velikih kamnov in peščenih kupov postajajo vse večje in domišljija ima tu prosto pot. Ura se je nagnila že krepko čez polnoč. Okoli dveh ugasne luna. Dosežen rob morene in ledeniško reko. Zelo, zelo sem žejen, tu pa je dobre in hladne vode na pretek. Iz nahrbtnika vzamem spalno vrečo in pod previsnim skalnim robom ležem k nekaj urnemu počitku. Spanje je kratko. Rdečilo na vzhodu me dvigne pokonci in odpravi v še mračno jutro. Hitim čez kamnito puščobo, kakor bi bežal pred tropom zveri, pa vendar je stena še vedno za kupom kamenja. Hodim in hodim. Na moreno se že počasi krade sonce, ko končno le dosežem snežena tla. Obujem čevlje, copate pa pustim na skali. Po

snežnem stožcu dosežem steno. V skalah je precej ledu, zato si pripravim dereze. Hitro splezam navzgor, kajti sem pod velikimi seraki, o tem pričajo velike ledene grudice, ki so razsute povsod okoli. Srečno se rešim tega nevarnega območja. Sto metrov višje se nemočno oziram levo in desno ter zaman iščem prehod. Povsod same gladke plošče, ki se končujejo v stenah ali previsih. Kaže, da sem doživel polomijo, ves ta trud bo zaman, nekoristen. Mine ura, končno se odločim za skalni steber. Snamem dereze in rokavice ter se lotim gladkih, sivih granitnih plošč. Plezam počasi ter previdno, kajti nimam ne prijatelja, ne vrvi, ki bi me rešila v primeru padca. Sicer pa v tem trenutku o tem ne premišljam. Počasi splezam po skoraj navpičnih ploščah, oddahnem si šele, ko ostanejo daleč pod mano. Zavijem levo v leden žleb, ki me vodi med skalami najrazličnejših barv vse do serakov. Med skalnim reb-

rom in ledenimi gmotami najdem ozek prehod, silno ozek in strm žleb, ki ga s težavo zmorem. Zakoračim na prostrano sedlo. Sneg pod mano se vdira in z muko dosežem drugo stran. Nad mano se strmo dviga vršna snežna piramida, katero sem dolge dneve opazoval izpod Cho Oya, še posebej, ko je vsa žarela v zahajajočem večernem soncu. Tokrat daleč, daleč naokoli ni bilo tako lepe gore in nič ni čudnega, da sem si vroče želel, da bi lahko stopil na njeno teme. Danes sem tu, pod tem vrhom, trdno odločen, da ga osvojim. Zagrizem se v ledeno strmino. Višje plezam, strmeje postaja. Zadnji metri so že navpični, na levi je snežen raz, oster kakor nož, sneg je slab in sipek, kakor moka. Dosežem vršne skale, splezam po njih do snežnega roba, za katerim je le še zrak. To je vrh.

Prevzame me nek poseben občutek, povrne se snidenje z mamom, vendar le v spominu. Po licu se ulijejo solze. Ničesar ne morejo več spreminiti, ne morejo mi je več vrniti. Nje, ki je vse življenje garala, preveč garala, da je lahko vse, kar je bilo v njenem življenju najboljše, dala meni. Sam pa sem šele sedaj, v tem trenutku dojel, kaj resnično pomeni beseda mama.

Prvenstvena smer – Marija – V – 60 – 4
2. 11. 1984

Knez Franček

»ALPINISTIČNI SLOVARČEK«

Morena – spodnji del ledenika. Površina ledu je pokrita s kupi manjšega in večjega kamenja.

Serak – velika, viseča ledena gmota, ki neprestano poka oziroma se lomi.

Žimar – priprava, ki omogoča plezalcu vzpenjanje po pritrjeni vrvi.

Prvenstvena smer – smer v steni, katere še ni nihče plezal.

Šport in rekreacija 1984

EMO – priznanje za množičnost

V navadi je že da ob letu, ki se je izteklo potegnemo črto in pregledamo dosežene rezultate. Na različnih prireditvah se proglašajo športniki leta, pa naj si gre tu za razvrstitev v svetovnem, republiškem, regijskem ali kakšnem drugem merilu.

Da v tem ne zaostajamo tudi Celjani, smo doslej že večkrat dokazali, nazadnje letos, 11 januarja v dvorani Narodnega doma na sklepni prireditvi šport in rekreacija '84. v Celju, katero sta pripravila uredništvo Novega tednika in Radia Celje.

Organizatorji so letos pripravili enotno prireditev s podelitvijo priznanj najboljšim vrhunskim športnikom in športnicam, perspektivnim in seveda tistim, ki so se najbolj izkazali na sindikalnih športnih igrah v množičnosti, ko tudi različnih ligah, občinskih ter posameznih tekmovanjih.

Naslov najboljšega športnika Celja je letos pri moških osvojil judoist Marjan Fabijan pred dvigalcem uteži Markom Urankarjem in atletom Rokom Kopitarjem. Pri ženskah si je priborila ta las-kavi naslov Tončka Pečovnik pred Tanjo Gobec (obe kegljavki) in plavalko Natašo Lavrič.

Osrednja točka prireditve pa je bila šport in rekreacija v delovnih organizacijah. Najboljšim v sindikalnem športu v letu 1984 so podelili priznanja, med njimi pa je bila seveda tudi naša delovna organizacija, oziroma člani našega Rekreativne športnega društva.

V tekmovanju množičnosti v skupini moški III z nad 500 zaposlenimi smo se uvrstili na odlično drugo mesto s 3927 točkami in sicer za Železarno Štore, ki je osvojila prvo mesto s 4726 točkami.

Pri ženskah skupina III je osvojila prvo mesto naša DO s 543 točkami pred Železarno Štore s 414 točkami in Aerom z 290 osvojenimi točkami.

Prvo mesto je naša delovna organizacija osvojila tudi v košarki, igrah spretnosti in basketu, medtem ko je v kegljanju (ekipno registrirani) zasedla odlično drugo mestov, v velikem nogometu pa smo osvojili tretje mesto. Odlične uvrstitve so dosegli tudi nekateri naši posamezniki in sicer v naslednjih disciplinah: **smučanju – veslesalom posamezno st. šlani II. skupina:** Kovačič Gusti – 3. mesto, **streljanje posamezno – moški – st. člani:** Štrajhar Jože – 1. mesto, **kegljanje moški posamezno:** Brglez Slavko – 2. mesto, **smučarski tek – ženske – posamezno:** Tominc Erna – 2. mesto, **kros spomladanski del moški A:** Ejup Esad – 1. mesto, **moški B:** Lebič Roman – 2. mesto, Dokler Hinko – 3. mesto, **st. člani:** Tominc Ivan – 3. mesto; **kros jesenski del moški A:** Ejup Esad – 1. mesto, Lah – 2. mesto, Lipar Roman – 3.

mesto, **moški B:** Vanček Ivan – 3. mesto.

Naša DO je z osvojitvijo

V. K.

vseh teh priznanj še enkrat dokazala, da je bil v našem kolektivu na področju športa in rekreacije v zadnjih nekaj letih narejen velik korak naprej tako, da postaja šport resnično sestavni del življenja naših delavcev.

Zbor športno-rekreativnih delavcev EMO

V torek, 5. februarja so se v dvorani delavskega sveta sestali športno rekreativni delavci naše delovne organizacije. Pregledali so dosežene rezultate v letu 1984, kritično ocenili realizirane akcije iz programa 90 akcij – 90 let EMO ter se dogovorili za program aktivnosti za letošnje leto.

Sekretar RŠD EMO tov. Gregorčič Emil je podal poročilo o delu društva v jubilejnem letu, ko je naša delovna organizacija slavila 90 let razvoja in dela in so naši športno rekreativni delavci v počastitev delovnega jubileja organizirali 108 športno rekreativnih akcij, štirindvajsetkrat pa so se naše ekipe udeležile tekmovanj, katere so organizirali drugi. Vse akcije, ki so bile izpeljane, so bile registrirane pri ZTKO Celje in upoštevane v tekmovanju množičnosti tako, da je EMO zasedel 1. mesto v konkurenci žensk in 2. mesto pri moških. Številne pohvale in priznanja je prejelo naše društvo tudi za organizacijo in izvedbo 3. iger emajlircec Jugoslavije, na katerih se je zbralo preko 800 delavcev – športnikov iz

vse Jugoslavije. Na teh igrah smo se tudi drugače zelo dobro odrezali, saj smo v hudi konkurenci 17 delovnih organizacij osvojili prvo mesto.

Tehnični vodja društva tov. Grilanc Anton je seznanil prisotne s terminskim programom internih tekmovanj v naši DO v okviru RŠD za letošnje leto.

Da bomo lahko realizirali zastavljeni program, pa bo potrebno nameniti v prihodnje več pozornosti pravočasni rezervaciji športnih objektov, rešiti problematiko v zvezi s kvalitetnimi organizatorji dela na športno rekreativnem področju ter seveda pravočasno obveščati delavce v DO o organiziranju tekmovanj. Prisotne je tudi seznanil o možnostih rekreativne vadbe na objektih Športno rekreativnega centra Golovec, Tehniškega šolskega centra, kakor tudi o možnostih uporabe učilnice in prostorov jedilnice v EMO.

Finančno poročilo o poslovanju društva je podala tov. Kovačič Jožica.

(Nadaljevanje na 11. strani)

Zbora športno rekreativnih delavcev EMO so se udeležili vsi tisti, ki so v preteklem letu organizirali oziroma sodelovali pri organizaciji številnih prireditev našega društva.

Na odlično pripravljene sklepni prireditvi Šport in rekreacija '84 v Celju se je zbralo v dvorani Narodnega doma več kot 500 prijateljev športa in rekreacije.

Predsednik komisije za sindikalni šport Vili Šuster je podelil priznanja najboljšim športnikom iz delovnih organizacij Celja. V imenu naše delovne organizacije je prejel pokal Gregorčič Emil, sekretar RŠD EMO.

Štrajhar Jože (prvi z desne) je bil v minuli sezoni najuspešnejši v streljanju med posamezniki – st. člani.

Velik uspeh naših košarkašev – prvo mesto v košarki in basketu. Na sliki: Vlado Bratina, predsednik košarkaške sekcije EMO prejema plaketo za dosežene rezultate sekcije.

Program internih tekmovanj v DO EMO v okviru RŠD EMO za leto 1985

Za letošnje leto smo se odločili za izdelavo treninga programa internih tekmovanj zaradi boljšega in kontinuiranega dela med sekcijami in referenti za rekreacijo v TOZD, kateri bodo lahko organizirali akcije izven terminov terminskega programa internih tekmovanj.

Naše mnenje je, da vodje sekcij in panog organizirajo interna tekmovanja tako, da se kvalifikacije v skupinah odvijajo v 14-dnevem obdobju, da je možno zajeti delavce I. in II. izmene. S tem bi se povečala množična rekreativna dejavnost v naši DO.

Poleg tega morajo vodje sekcij in panog skrbeti z čimkvalitetnejšo izvedbo tekmovanj, še posebno pozornost pa je potrebno posvetiti izbiri kvalitetnih sodnikov.

Obveščamo vse omenjene, da se morajo pri organiziranju akcij oz. sodelovanja na akcijah ne glede na akcijah znotraj DO EMO ali navzven posluževati naslednjih napotkov:

1. obvestiti predsednika komisije za šport in rekreacijo in teh. vodjo oz. sekretarja RŠD o izvedbi akcije;

2. pravočasno pisмено rezervirati termin in objekt pri tov. Gregorčiču oz. tov. Grilancu;

3. izpolniti prijavo akcije pri tov. Gregorčiču oz. Grilancu pred izvedeno akcijo – ob prijavi dostave pravila;

4. obvestiti vse referente za rekreacijo po TOZD in DSSS s pravili in razporedi tekmovanj vsaj tri dni pred pričetkom tekmovanja ter na vidna mesta v TOZD razobesiti plakate o izvedbi akcije;

5. vodja mora priskrbeti za tekmovanje zapisnike, sodnike in rekvizite;

6. vsako spremembo tekmovanja je potrebno takoj sporočiti prizadetim ekipam (vodjem) in tehničnemu vodju RŠD – tov. Grilancu Antonu;

7. takoj po končanem tekmovanju je vodja dolžan izdelati poročilo o izvedeni akciji, katera mora vsebovati naslednje podatke:

– rezultati medsebojnih srečanj v skupini in lestvica,

– vrstni red ekip in točkovanje po ustreznih pravilih tekmovanja množičnosti,

– koliko dni je bilo potrebnih za organiziranje akcije – po datumih,

– imena in priimke sodelavcev in sodnikov, ki so sodelovali pri izvedbi akcije,

– posebej mora biti izdelana analiza pri posamičnih akcijah:

– seznam oseb in št. udeležencev akcije ime in priimek – moški pos.;

– seznam oseb in št. udeležencev akcije ime in priimek – ženske pos.;

– seznam oseb in št. udeležencev akcije ime in priimek – skupaj iz DO EMO;

– seznam oseb in št. udeležencev akcije ime in priimek iz druge DO – zunaj.

8. za org. akcije in udeležba na le-teh: planinski izleti, taborniški izleti, Trim akcije, kolesarjen., tek, plavanje, hoja, streljanje, smučanje **se morajo izpolniti trim kartoni**, kateri se dobijo in nato izpolnjeni oddajo tov. Gregorčič Emilu. Udeleženci akcije prejmejo nalepke, tisti ki dosežejo normo akcije pa trim značko.

9. Poleg navedenih podatkov je potrebno le-te vnesti v obrazec za točkovanje množičnosti, katerega pošljemo na ZTKO Celje (v prilogi dopisa).

Tehnični vodja RŠD EMO
Grilanc Anton

PROGRAM INTERNIH TEKMOVANJ V DO EMO V OKVIRU RŠD ZA LETO 1985

Mesec Dan	Ura	Datum	Panoga	Objekt
Februar				
petek	13	1. 2. 85	veleslalom	Celjska koča
torek	20	5. 2. 85	odbojka M	Hala Golovec
četrtek	16	7. 2. 85	odbojka Ž	TŠC
torek	20	12. 2. 85	odbojka M	Hala Golovec
četrtek	16	14. 2. 85	odbojka Ž	TŠC
ponedeljek	16	18. 2. 85	šah – I. krog	jedilnica EMO
torek	20	19. 2. 85	basket M	Hala Golovec
četrtek	21	21. 2. 85	basket Ž	TŠC
sobota	5	23. 2. 85	pl. izlet na Stol	Stol
ponedeljek	19	25. 2. 85	namizni tenis M I. krog	jedilnica MO
torek	20	26. 2. 85	basket M	TŠC
četrtek	19	28. 2. 85	nam. tenis Ž I. krog	jedilnica EMO
Marec				
ponedeljek	19	4. 3. 85	nam. tenis M I. krog	jedilnica EMO
torek	20	5. 3. 85	rokomet	Hala Golovec

četrtek	19	7. 3. 85	nam. tenis Ž I. krog	jedilnica EMO
torek	20	12. 3. 85	rokomet	Hala Golovec
torek	20	19. 3. 85	rokomet	Hala Golovec
četrtek	16	21. 3. 85	streljanje – ekipno	učilnica EMO
torek	20	26. 3. 85	rokomet	Hala Golovec
četrtek	16	28. 3. 85	streljanje – ekipno	jedilnica EMO
April				
torek	20	2. 4. 85	mali nogomet	Hala Golovec
četrtek	16	4. 4. 85	pikado	učilnica EMO
torek	20	9. 4. 85	mali nogomet	Hala Golovec
četrtek	16	11. 4. 85	pikado	učilnica EMO
torek	20	16. 4. 85	mali nogomet	Hala Golovec
sobota	5	20. 4. 85	izlet po Savinj. poti	Savinjska pot
ponedeljek	15	22. 4. 85	kegljanje borbene igre	kegljišče Golovec
torek	20	23. 4. 85	mali nogomet	Hala Golovec
Maj				
torek	20	7. 5. 85	vlečenje vrvi	Hala Golovec
ponedeljek	16	13. 5. 85	šah II. krog	jedilnica EMO
torek	20	14. 5. 85	vlečenje vrvi	Hala Golovec
ponedeljek	19	20. 5. 85	nam. tenis II. krog M	jedilnica EMO
četrtek	19	23. 5. 85	nam. tenis II. krog Ž	jedilnica EMO
ponedeljek	19	27. 5. 85	nam. tenis II. krog M	jedilnica EMO
četrtek	19	30. 5. 85	nam. tenis II. krog Ž	jedilnica EMO
Junij				
sreda	15	5. 6. 85	tenis – pos.	tenis igrišče – Hala Golovec
četrtek	16	6. 6. 85	balinanje – ekipno	balinišče Hala Golovec
sreda	15	12. 6. 85	tenis – pos.	tenis igrišče Hala Golovec
četrtek	16	13. 6. 85	balinanje – ekipno	balinišče Hala Golovec
sobota	5	29., 30. 6. 85	izlet na Brano	Brana
Julij				
–	–	–	–	–
Avgust				
sobota	6	24. 8. 85	planinski izlet	na Škrlatico
sobota	10	24. 8. 85	letni trim	Griček pri Celju
sobota	10	31. 8. 85	letni trim rez. termin	Griček pri Celju

September				ponedeljek	15	9. 12. 85	kegljanje - pos.	kegljišče Golovec
nedelja	5	8. 9. 85	pl. izlet na Roglo	torek	16	10. 12. 85	šah ekipno	jedilnica EMO
ponedeljek	19	9. 9. 85	nam. tenis III. krog M	četrtek	18	12. 12. 85	kegljanje - pos.	kegljišče Golovec
sreda	15	11. 9. 85	vel. nogomet	ponedeljek	15	16. 12. 85	kegljanje - pos.	kegljišče Golovec
četrtek	19	12. 9. 85	nam. tenis Ž	torek	16	17. 12. 85	šah ekipno	jedilnica EMO
petek	15	12. 9. 85	vel. nogomet	četrtek	18	19. 12. 85	kegljanje - pos.	kegljišče Golovec
ponedeljek	19	16. 9. 85	nam. tenis III. krog M	ponedeljek	15	23. 12. 85	kegljanje pos. fin.	kegljišče Golovec
sreda	15	18. 9. 85	vel. nogomet					
četrtek	19	19. 9. 85	nam. tenis III. krog Ž					
petek	15	20. 9. 85	vel. nogomet					
ponedeljek	16	23. 9. 85	šah III. krog					
sreda	15	25. 9. 85	veliki nogomet					
ponedeljek	15	30. 9. 85	kegljanje 100 luč.					

Oktober				Za leto 1985 je planirano za interni program					
ponedeljek	19	7. 10. 85	nam. tenis ekipno M	jedilnica EMO	- število panog 18; - število org. dni; - število akcij po panogah in org. dneh:				
sreda	16	9. 10. 85	streljanje - pos.	učilnica EMO	Zap. št.	Panoga	Disc.	Predvid. dnevi	Organizator - vodja tekm.
četrtek	19	10. 10. 85	nam. tenis - ekipno Ž	jedilnica EMO	1.	Odbojka	M	2	Vanček I. TOZD Kotli
ponedeljek	19	14. 10. 85	nam. tenis - ekipno M	jedilnica EMO	2.	Odbojka	Ž	2	Vanček I.
sreda	16	16. 10. 85	streljanje - pos.	učilnica EMO	3.	Smuč. teki	M + Ž	1	Gražl Ivan TOZD Emo kont.
četrtek	19	17. 10. 85	nam. tenis - ekipno Ž	jedilnica EMO	4.	Smuč. izlet		1	"
sobota	5	19. 10. 85	plan. izlet	po Savinji. poti	5.	Veleslalom	M + Ž	1	"
torek	20	22. 10. 85	košarka	Hala Golovec	6.	Basket	M	2	Bratina Vlado - DSSS
sreda	16	23. 10. 85	streljanje - pos.	učilnica EMO	7.	Basket	Ž	1	"
torek	20	29. 10. 85	košarka	Hala Golovec	8.	Plan. izleti	M + Ž	9	Grilanc Andrej TOZD Orodjarna Pečovnik Andrej TOZD Frite
					9.	Rokomet	M	4	Cvek Marjan - DSSS
					10.	Streljanje	ekipno	2	"
					11.	Streljanje	posam.	3	"
					12.	Nam. tenis	M	8	Kristan Roman - TOZD Kotli
					13.	Nam. tenis	Ž	8	"
					14.	Nam. tenis	ekip. M	2	"
					15.	Nam. tenis	" Ž	2	"
					16.	Mali nogomet	ekipno	4	Lipar Anton TOZD ERC
					17.	Pikado	pos. M + Ž	2	Lapan Ivan TOZD Posoda
					18.	Kegljanje	ekipno. borbene 100 luč.	2	Šrot Ivan - DSSS
					19.	Kegljanje	pos.	8	"
					20.	Vlečenje vrvi	ekipno	2	Gregl Zdenka TOZD Vzdrževanje
					21.	Šah	pos.	4	Gubenšek Jože TOZD ERC
					22.	Šah	ekipno	2	"
					23.	Tenis	pos. M + Ž	2	Ratej Rih TOZD Odpreski Buser Anton TOZD Posoda
					24.	Baliranje	ekipno	2	Lipar Zoran TOZD Radiatorji Samardžić Sead TOZD Frite
					25.	Letni trim	ekipno	1	Bratina Vlado - DSSS
					26.	Veliki nogomet	ekip.	5	
					27.	Košarka	ekipno	5	

November				Skupaj organiziranih dni: 87					
torek	20	5. 11. 85	košarka	Hala Golovec					
ponedeljek	19	11. 11. 85	nam. tenis IV. krog M	jedilnica EMO					
torek	20	12. 11. 85	košarka	Hala Golovec					
četrtek	19	14. 11. 85	nam. tenis IV. krog Ž	jedilnica EMO					
ponedeljek	19	18. 11. 85	nam. tenis IV. krog M	jedilnica EMO					
torek	20	19. 11. 85	košarka	Hala Golovec					
četrtek	13	21. 11. 85	nam. tenis IV. krog Ž	jedilnica EMO					
ponedeljek	15	25. 11. 85	kegljanje - pos.	kegljišče Hala Golovec					
December									
ponedeljek	15	2. 12. 85	kegljanje - pos.	kegljišče Golovec					
torek	16	3. 12. 85	šah IV. krog	jedilnica EMO					
četrtek	18	5. 12. 85	kegljanje - pos.	kegljišče Golovec					

Ponovno v Himalaji

FRANČEK KNEZ S TOVARIŠI PONOVO V HIMALAJI

Jalung Kang s severne strani je doslej še nepreplezan

V torek, 26. februarja je odšla na pot štirinajstčlanska 9. jugoslovanska alpinistična himalajska odprava, ki bo v severni steni Jalung Kanga (8505 m) skušala preplezati novo smer.

V odpravi, katere član je tudi naš sodelavec iz TOZD Posoda Franček Knez, so še: Tone Škarja (vodja odprave), Janez Jeglič, Silvo Karo, Filip Benčec, Borut Bergant, Tomo Česen, Janko HUmur, Tomaž Jamnik, Pavle Kozjek, Marjan Kregar, Peter Podgornik, Slavko Svetičič in zdravnik Damjan Meško.

Na skrajnem seterozahodnem delu Nepala (tromeja Tibet – Sikin – Nepal) se himalajsko pogorje zadnjič vzpne nad magično mejo 8000 metrov. To je skupina tretje najvišje gore na svetu – Kangčendzenga (8586). Po svoji masivnosti je najmogočnejša, saj so v njenem grebenu štirje osemstisočaki (južni 8476 m, centralni 8482 m, glavni 8586 m in zahodni vrh ali Jalung Kang 8505 m). Tako ima Kongčendzenga, kar

pomeni »pet zakladov velikih snegov«, kar 16 km dolg greben nad 7000 metri.

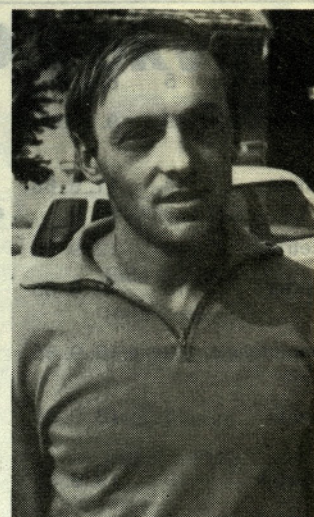
Prvi poskus vzpona na to tretjo goro sveta zabeležimo že leta 1905, 24 let pozneje je poskušal celo samohoddec Farmer. Kot tudi mnogo kasnejši, so bili vsi ti poskusi iz južne strani, z ledenika Yalung. Leta 1955 pa je bila uspešna angleška odprava. 25. in 26. maja sta vrh dosegli dve navezi. Georg Band in Joe Brown sta bila prva, dan kasneje sta vrh dosegla še Hardie in Strather. Indijci so se leta 1977 povzpeli na vrh pa vzhodnem pobočju, naslednje leto pa je uspelo Poljakom po JZ steni, še leto kasneje so Angleži preplezali severni steber, Japonci pa leta 1980 severno steno. Južni vrh so prvi osvojili Poljaki 1978, na vrhu je stal Wroz, mož, ki je dve leti pozneje kot prvi prišel na Everest pozimi. Na zahodni vrh ali Jalung Kang pa so leta 1973 prvi prišli Japonci z južne strani. Lansko leto so Poljaki speljali tudi smer direktno po južnem stebru. Še nekoliko zahodnejše od Jalung Kanga se dviga Kangbačen, ki so ga leta 1974 osvojili naši alpinisti prav pod vodstvom Tona Škarje. Odmeven solo vzpon je po normalni poti z južne strani in Kangčendzengo opravil Francoz Piere Beghin. Leta 1983 pa so japonski alpinisti prečili z južnega na centralni vrh, osvojili pa so še glavnega. Zaradi velikih tehničnih težav med glavnim in centralnim vrhom jim celotno prečenje ni uspelo.

Severna stena Julan Kanga je osrednji plezalski problem Kangčendzenge s te strani. Doslej je ni uspelo premagati še nikomur. Kljub nevarnim ledenim odlomom, ki obkrožajo spodnji del stene, pa daje oster steber, ki se dviga naravnost k vrhu, dovolj obetavne možnosti za uspešen vzpon. Tako je ste-

no ocenila naša izvidnica, ki se je mudila na tem področju spomladi leta 1983.

Pot bo Frančka in tovariše vodila iz Katmanduja v Hile, kamor se bodo prepeljali s tovornjaki. Od tam bodo nadaljevali pot preko Gunze do Pangpeme, kjer bo na višini 5050 metrov bazni tabor. Nato se bodo spustili na ledenik Kangčendzenga (4950 m) ter po njem do začetka stene na višini 5600 metrov. Pot po ledeniku bo izjemno dolga, saj je ledenik dolg kar 8 kilometrov. Zaradi tega bo tudi tabor I odigral vlogo naprej potisnjene baze. Zelo nevarna bo etapa do tabora II, saj bo treba mimo velikih ledenih odlomov. V kolikor bodo večje padavine, bo plazovom manj izpostavljen nekoliko desno od direktnega, ležeči severni steber, ki pa se začneja z zelo težko in navpično steno, ki je visoka približno 900 metrov. Ta varianta bi bila sicer daljša in zamudnejša a je verjetno najvarnejša. Tudi direkten steber, razen krajšega spodnjega dela, je objektivno varen.

To, kar je za druge športnike sodelovanje na olimpijskih igrah, je za plezalce sodelovanje na velikih alpinističnih odpravah, ki so usmerjene na najvišje gore sveta. Jugoslovanski alpinisti so doslej že velikokrat potrdili svoj sloves doma in na tujem z vrsto uspešnih odprav, zlasti v Himalajo.

Franček Knez: »Teško je pred odhodom na odpravo izjaviti kaj konkretnega, še posebej če poznaš steno le iz posnetkov. Na njih ne vidiš vseh tistih skrivnosti in pasti, ki se običajno skrivajo za nedolžnim obrazom. Ker se odpravljam v Himalajo že četrtič, se dobro zavedam »kam odhajam«, zato sem se v prostem času intenzivno pripravil na to odpravo. Seveda je bilo potrebno razen treningov postoriti še tisoč drugih stvari. Kljub vsemu, ne glede na takšne ali drugačne težave, ki nas čakajo, bomo poizkusili in storili vse, da bi nekdo od nas na koncu le stal na vrhu in da bi stena osemstisočaka dobila novo – jugoslovansko smer.«

Zato zaželimo Frančku in njegovim, ki bodo na poti dobre tri mesece, obilo uspeha in srečno vrnitev.

Zbor športno-rekreativnih delavcev EMO

(Nadaljevanje z 9. strani)

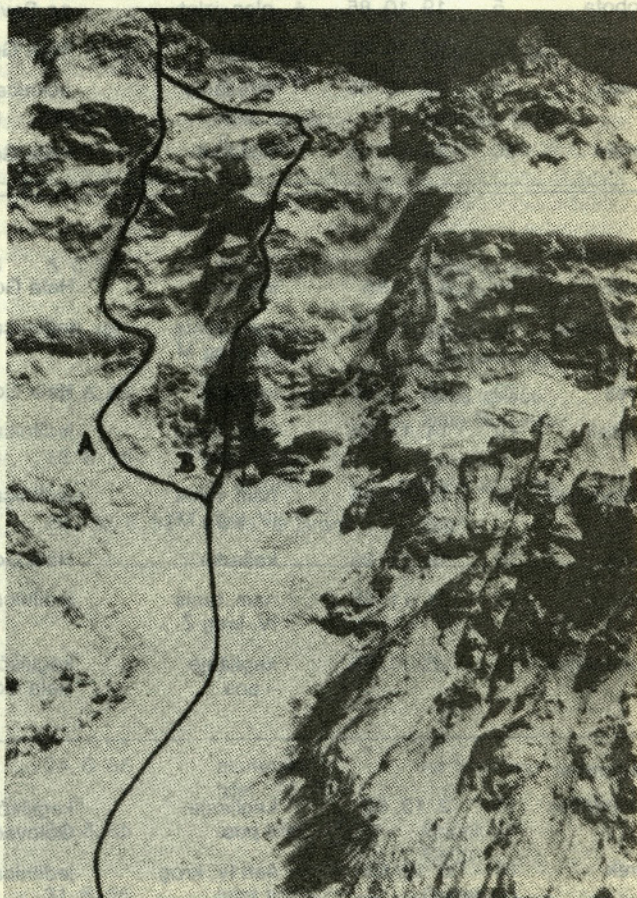
V razpravo, ki je sledila po poročilih, se je med drugimi vključil predsednik društva oziroma glavni direktor DO tov. Gazvoda Franci, ki je pohvalil delo društva, oziroma dosežene uspehe športno rekreativnih delavcev. Poudaril je, da so doseženi rezultati dokaz velike pripadnosti naših delavcev – športnikov rekreativcev kolektivu, saj so bile vse aktivnosti izvedene z minimalnimi sredstvi, z veliko dobre volje

posameznikov ter vse izven delovnega časa.

Glede na uspešno delo v letu 1984 je v letošnjem letu z nadaljevanjem dobro zastavljenega dela upravičeno pričakovati še večjo udeležbo, še večjo množičnost na internih tekmovanjih, trim dnevih in raznih drugih prireditvah s športno rekreativno vsebino. Doseženi rezultati so plod skupnega prizadevanja vseh članov Rekreativnega športnega društva in so vsekakor naši delovni organizaciji v ponos.

Delovno predsedstvo zbora: (od leve proti desni) Anton Grilanc – tehnični vodja društva, Emil Gregorčič – sekretar društva, Franci Gazvoda – predsednik društva, Tomaž Milač – podpredsednik RSD ter zapisnikarka Sonja Jajčević.

Cilj – Severna stena Jalung Kanga (8505 m); točki A in B označujeta možni varianti vzpona na vrh.

Varčevanje kot del kulture življenja

Varčevanje, o čemer predvsem zadnji dve leti veliko govorimo in pišemo, nikakor ne bi smeli razumeti samo kot posledico zaostrenih gospodarskih razmer doma in v svetu, le-te so tovrstna prizadevanja in aktivnosti le povečala. Varčevanje je mnogokje v svetu, tudi v najbolj razvitih deželah, postalo že del kulture življenja ljudi. V zavest ljudi vedno bolj prodira spoznanje, da narava bogastva, kot dobrine posebnega družbenega pomena, niso neomejena in da njihova poraba stalno narasča. Spoznanja, da smo z zemljišči, gozdovi, vodo in vodotoki, morjem in morsko obalo, rudami in drugimi naravnimi bogastvi ravnali in še mnogokje ravnajo zelo potrošniško, razsipniško, kot da bi bile namenjene samo sedanji generaciji, ki jih bodočnost generacij, ki prihajajo za nami, nič ne briga.

Ceprav ustava opredeljuje, da so te dobrine, poleg dobrin v splošni rabi ter nepremičnine in druge stvari posebnega kulturnega in zgodovinskega pomena pod posebnim varstvom in čeprav imamo že več zakonov, ki urejajo odnos do dobrin splošnega pomena, je od naše zavesti, od kulture našega življenja odvisno spoštovanje teh določil. Ne bi mogli reči, da niso bili doseženi nekateri zelo pozitivni premiki na tem področju, lahko pa rečemo, da je premalo organiziranega delovanja tako v družbi kot gospodarstvu, da bi varstvo dobrin posebnega družbenega pomena postalo del naše zavesti in varčevanje z njimi del naše kulture življenja.

Ko v gospodarstvu govorimo o racionalnejši in varčnejši porabi energije, surovin, repromaterialov in podobno običajno mislimo le na zniževanje tovrstnih stroškov, premalo pa poudarjamo tudi širši družbeni vidik, da gre pri varčnejši in racionalnejši porabi tudi za podaljševanje življenjske dobe domačih energetskih virov, naravnega bogastva, zmanjševanja uvoza in razbremenjevanje plačilne bilance. Najbrž zato pri obravnavanju in sprejemanju različnih varčevalnih programov in ukrepov premalo upoštevamo, da je za uresničevanje tega potreben tudi ustrezen napor za spreminjanje zavesti in večjo osveščenost delavcev

in nasploh vseh ljudi, še posebno, kot že rečeno, ker smo se še v bližnji preteklosti, mnogokje pa še danes, obnašali zelo potrošniško in razsipniško.

Seveda pa bi morali varčevanje kot del kulture življenja obravnavati na vseh področjih življenja in dela, in sicer tako v pogledu varčevanja, kot v pogledu zbiranja življenjske dobe naravnega bogastva. Slovenci smo, na primer, pri zbiranju odpadnega papirja dokaj pridni, nič manj pa tudi pri njegovi porabi. O tem bi morali večkrat razmišljati, predvsem delavci v delovnih skupnostih, da varčevanje s papirjem ne pomeni samo zmanjševanje

stroškov poslovanja, temveč tudi varčevanje z našimi gozdovi, kot splošnim družbenim bogastvom.

Naše večletno potrošniško in razsipniško življenje se, kljub zmanjšanju življenjskega standarda, še danes močno čuti v smetnjakih od odvrženega kruha do mesa in salame. Naš potrošniški odnos se prav tako čuti v onesnaženih potokih, rekah, okolju, zraku. Ali ni to skrajno potrošniško zapravljanje našega skupnega naravnega bogastva? Da ne govorimo o neracionalni porabi energije v stanovanjih oziroma gospodinjstvih, razsipništvu s pitno vodo in podobno.

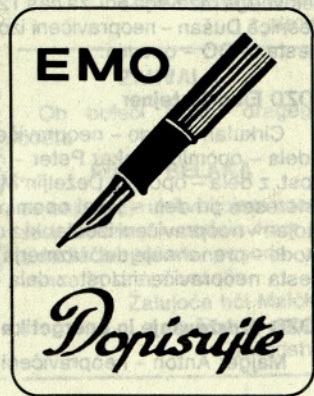
Nič kolikokrat se še potrošniško, če ne celo razsipniško obnašamo do družbenih sredstev, predvsem proizvodnih sredstev, tako predmetov dela, kar smo že omenjali, kot tudi do sredstev za delo. Pri tem mislimo na okvare sredstev za delo iz malomarnosti, kakor tudi na njihovo neracionalno iz-

koriščenost. Z delovnim časom skorajda že razmetavamo. Še vedno se precej samoupravne aktivnosti izvaja med delom in podobno. Vse to pa je naše družbeno bogastvo, ki bi ga morali bolj racionalno in varčno izkoriščati tako za lepše življenje sedanjih generacij, kakor tudi generacij, ki pridejo za nami.

O vseh teh in drugih vprašanjih, ki zadevajo tako racionalnost kot varčnost rabe ali uporabe bi morali mnogo bolj organizirano in znanstveno razmišljati in sprejemati ustrezne kratkoročne in dolgoročne programe in ukrepe. Pri tem pa seveda sprejeti programi in ukrepi ne bi smeli povzročati neracionalnosti na drugih področjih ali celo zavirati splošni razvoj ali še nadalje zniževati življenjski standard. Na nekaterih področjih pa bi lahko že z zavestnim varčevanjem ali bolj racionalno uporabo družbenih sredstev oziroma družbenega bogastva pomembno vplivali na povečanje proizvodnosti in kvalitete dela, na izboljšanje okolja in seveda na stabilnejši življenjski standard.

Vse to je tudi vgrajeno v dolgoročne programe gospodarske stabilizacije, veliko odgovornosti s teh področij nam nalaga ustava in različni sistemski zakoni, vendar se do obravnavanih pa tudi drugih vprašanj obnašamo, kot da to ni naše, kot da bi bilo od nekoga drugega in zato se še mnogi do teh stvari obnašajo potrošniško ali celo razsipniško.

Za spreminjanje take miselnosti pa tudi odnosov pa bo potrebnega več organiziranega in trajnega dela tako v delovnih kot ostalih okoljih, v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah, da se bo dvignila varčevalna in racionalizacijska zavest vseh ljudi, da bo to postalo del kulture življenja vsakega človeka.

Nekaj o blagajni vzajemne pomoči

V mesecu oktobru smo poslovanje vzajemne blagajne v celoti pripravili za obdelavo preko računalnika, tako, da ima od meseca novembra 1984 vsak član celovit pregled svoje vloge in stanje posojila na listi obračuna osebnih dohodkov. Ker računalniška obdelava terja določen rokovni red, smo s prehodom poslovanja preko računalnika, poostri, sicer že do sedaj veljavna pravila in jih s tem obvestilom ponavljamo:

1. ROK ZA ODDAJO VLOG JE 10. DAN V MESECU
2. ROK ZA IZPLAČILO

LASTNE DENARNE VLOGE ALI POSOJILA SE DOLOČI V ČASU TREH DNI od 20. DO 22. V TEKOČEM MESECU, S TEM, DA SE IZVZAMEJO DELA PROSTI DNEVI. Obvestilo o izplačilnih dneh se objavi redno mesečno na nabiralniku v prostorih sekretariata.

3. URADNE URE V ZVEZI Z DRUGIMI VPRAŠANJI ČLANOV VZAJEMNE BLAGAJNE SO VSAK TOREK OD 8.30 DO 9.30 URE.

Prosimo člane vzajemne blagajne, da zgoraj navedena tri temeljna pravila dosledno upoštevajo!

Blagajno vzajemne pomoči lahko štejemo kotodatek hranilno-kreditnemu sistemu. Ustanovitelji blagajne vzajemne pomoči so delavci v sami delovni organizaciji. Član vzajemne blagajne je lahko vsak, ki izpolni in podpiše »pristopno izjavo«, ki vsebuje ime in priimek, matično številko, stroškovno mesto, višino prispevka oz. višino vloge, katero mu bodo odtegovali od OD in podpis, da so mu znana pravila vzajemne blagajne.

Po treh obrokih, ki so mu jih odtegnili od OD, ima član vzajemne blagajne pravico do posojila. Višino posojila, ki ga nato član vzajemne blagajne dobi, odplačuje v šestih enakih mesečnih obrokih. Lahko pa tudi dvigne denar – vlogo, katerega mu odtegujejo vsak mesec. Če se član vzajemne blagajne odloči za dvig vloge oziroma, da bo zaprosil za posojilo, mora napisati prošnjo, ki jo naslovi na komisijo vzajemne blagajne. Te prošnje pregleda in oceni ali je prosilec sposoben za posojilo oz. ali izpolnjuje pogoje za dvig vloge.

Član vzajemne blagajne ne more v istem mesecu dvigniti »svoje« vloge in hkrati zaprositi za posojilo. Maksimalna višina »standardnega« zneska, ki si ga lahko člani izposodijo znaša trenutno 12.000,00 dinarjev. V kolikor pa je prošnja preveliko in premalo denarnih sredstev, pa komisija za vzajemno blagajno ustrezno zniža višino odobrenih posojil.

Prosilcu se ob izplačilu vloge ali posojila izda »blagajniški izdatek«, ki vsebuje ime in priimek prejemnika, šifro TOZD v katerem dela, znesek, ki ga prejme, predmet (ali je to dvig vloge ali posojilo), podpis blagajnika in podpis prejemnika.

Blagajniški izdatek je nato podlaga za knjiženje v »blagajniško knjigo«.

Prav tako se v »blagajniško knjigo« vnašajo tudi blagajniški prejemi. To so dohodi na vlogah članov vzajemne blagajne in dohodi na vrnitvah posojil članov vzajemne blagajne.

Razlika med prihodki in odhodki nam da stanje oziroma saldo, ki se mora ujemati z denarnimi sredstvi v blagajni.

Kadrovske vesti

OD 1. 1. 1985 do 31. 1. 1985

Sprejeti na delo:

GNUS Irena, MIRNIK Milan, MAJGER Marjan, VRBOVŠEK Andrej, STOKLAS Anton, TOVORNIK Stanislav – vsi TOZD Posoda; GAVRIČ Gavre, HROVAT Ivan, ŠKOFLEK Srečko, MIHELIN Milan, JAVORNIK Roman, PLANKO Bran-ko – vsi TOZD Kontejner; FLAJSINGER Dalibor, PLEMENITAŠ Janez, PEČOLER Bernard, KRAMAR Alojz – vsi TOZD Odpreski; MEDVEŠEK Damijan – TOZD Kotli-Šentjur; DJORČEV Djoko – TOZD Orodjarna; VRTAČNIK Vladislav – TOZD Vzdrževanje; BABIČ Ivan – TOZD Servis in trg.; KLARER Magdalena – TOZD DSSS-razvoj.

Iz DO so odšli:

KRAMPERŠEK Frida, PREVOLŠEK Jožica, NOVAK Jožica, ŠTEBIH Tanja, PODKRAJŠEK Zvonko, DUJLOVIČ Petar – vsi TOZD Posoda; ČAKŠ Silvo – TOZD Radiatorji; HRIBERNIK Roman – TOZD Kontejner; TOMIČ Mladen, FLAJSINGER Dalibor – oba TOZD Odpreski; BAJEC Bojan – TOZD Vzdrževanje; SELIČ Anton – TOZD Kotli-Šentjur; ŠTABUS Simon – TOZD DSSS-nabava.

Upokojili so se:

KOJEK Marija (21. 3. 1935–1. 1. 1985), PODPEČAN Silva (28. 4. 1933–1. 1. 1985), KRAŠEK Marija (26. 4. 1932–1. 1. 1985) – vsi TOZD Posoda; GOVEDIČ Anton (6. 1. 1925–1. 1. 1985) – TOZD Odpreski.

PREMEŠČENI IZ TOZD V TOZD

GRADIŠNIK Boris iz Posode v Odpreski s 1. 1. 1985; PODJAVORŠEK Vili iz Vzdrževanja v DSSS-razvoj s 1. 1. 1985; DROFENIK Alojz iz Vzdrževanja v DSSS-razvoj s 1. 1. 1985.

Poročili so se:

POPOVIČ Nada – Miša, DEVIČ Vojna – Knežević, ČOKL Jožica – NOVAK – vsi TOZD Posoda; UMEK Edita – LUZAR – TOZD DSSS-plan.

Pomagajmo našim godbenikom

Predsedstvo Konference osnovnih organizacij zveze sindikata predlaga povišanje prostovoljnega prispevka za godbo

Godba na pihala je bila ustanovljena v naši delovni organizaciji že leta 1946. Vse dotlej deluje nepretrgoma, se izpopolnjuje, pomačuje in tudi kvaliteta raste. Kvalitetna raven naše godbe se iz leta v leto strmo dviguje zahvaljujoč dolgoletnemu požrtvovalnemu in prizadevnemu delu svojih članov, ki posvečajo tej aktivnosti tudi ogromno

svojega prostega časa. Naša godba aktivno deluje in nastopa povsod tam, kjer je potrebno, še posebno številni pa so nastopi na pogrebih naših upokojencev in aktivnih članov kolektiva.

Kljub amaterskemu delovanju je delo godbe povezano s številnimi problemi, od katerih je v zadnjem času še posebej aktualna finančna problematika, saj za realizacijo zastavljene programa ne zadostuje samo dobra volja in prizadevno delo. Precej sredstev porabijo za nabavo oziroma vzdrževanje glasbenih instrumentov, uniform, honorar za dirigenta ipd. V preteklosti se je naša godba financirala deloma iz prostovoljnih prispevkov članov kolektiva. Ta prispevek je bil do sedaj simboličen, zaradi inflacije pa nima na premagovanje finančnih težav v godbi danes niti minimalnega vpliva.

Predsedstvo Konference osnovnih organizacij zveze sindikata EMO zato predlaga in apelira na vse zaposlene in vse ljubitelje tovrstne glasbe, da se izrečemo pozitivno o povišanju prostovoljnega prispevka za godbo od sedaj prispevanih 5.-din na 15.-din.

Prepričani smo, da boste predlog sprejeli z razumevanjem in ga podprli v vseh delovnih sredinah.

Zahvale, želje in čestitke

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem skladišča gotove posode in vseh ostalih služb, s katerimi sem sodelovala, za izkazano pozornost in dragoceno darilo, ki bo v lep in trajen spomin.

Vsem še naprej želim veliko uspehov pri nadaljnjem delu.

Marica KRAŠEK

- O -

Ob odhodu v pokoj se prav iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem iz končne kontrole, zavijalnice in montaže za izkazano pozornost in dragoceno darilo, ki me bo vedno spominjalo na vas.

Vsem pa želim mnogo medsebojnega razumevanja pri nadaljnjem delu.

Albina SAVSKI

- O -

Vsem sodelavkam in sodelavcem TOZD Posoda, še posebej iz emajlirnice se iskreno zahvaljujem za izkazano pozornost ob odhodu v pokoj. Darilo mi bo drag spomin na Vas. Želim vam, da bi zdravi prišli za mano.

Naše črne točke

Disciplinski ukrepi izrečeni v mesecu decembru 1984

Dne 26. 12. 1984 so bili pred disciplinsko komisijo obravnavani naslednji kršitelji delovne obveznosti:

TOZD emokontejner

Brenko Stanislav – vinjen na delu – opomin; Preložnik Milan – malomaren odnos do dela – prenehanje del. raz. odl. za čas 12 mesecev; Baraba Tomislav – neopravičeni izostanki z dela – prenehanje del. raz. odl. za čas 12 mesecev.; Kosič Slavko – kraja – prenehanje del. raz.

TOZD odpreski in avtokolesa

Videnšek Jože – kraja – pren. del. razmerja odl. za čas 12 mesecev; Latifi Avduš – odklonitev del in nalog – javni opomin; Gračner Andrej – zapuščenje del. mesta in DO – javni opomin; Boršič Zdravko – neopravičeni izost. z dela – javni opomin.

TOZD radiatorji

Zupanc Alojz – neopravičeni izost. z dela zap. del. mesta in DO – javni opomin; Uzar Feliks – vinjen na delu – javni opomin; Javornik Martin – odkl. del in nalog – javni opomin; Mikola Robert – neopravičeni izost. z dela – opomin; Tomažič Valter – neopravičeni izost. z dela – opomin.

Disciplinski ukrepi izrečeni v mesecu januarju 1985

Dne 31. 1. 1985 so bili pred disciplinsko komisijo obravnavani naslednji kršitelji delovne obveznosti:

TOZD Posoda

Rataj Franc – kraja – prenehanje delovnega razmerja; Hajnšek Dragica – kraja – prenehanje delovnega razmerja odl. za čas 12 mesecev; Babič Marija – kraja – prenehanje delovnega razmerja; Desnica Dušan – neopravičeni izost. z dela – javni opomin; Iršič Anton – predčasno zap. delovnega mesta in DO – opomin.

TOZD Emokontejner

Cirkulan Zmago – neopravičeni izost. z dela – opomin; Klenovšek Miloš – neopravičeni izost. z dela – opomin; Mlakar Peter – neopravičeni izost. z dela – opomin; Romih Rado – neopravičeni izost. z dela – opomin; Deželjin Miljenko – malomaren odnos do dela – javni opomin; Špiljak Alojz – neresen pri delu – javni opomin; Šmuc Milan – neopravičen izost. z dela – javni opomin; Gluvič Stojan – neopravičeni izostanki z dela – javni opomin; Koprivc Štefan – fizični obračun, povzročanje škode – prenehanje del. razmerja odloženo za čas 3 mesecev; Fidler Štefan – samovoljno zap. del. mesta neopravičeni izost. z dela – prenehanje del. razmerja odl. za čas 12 mesecev.

TOZD Vzdrževanje in energetika

Majger Anton – neopravičeni izost. z dela – javni opomin.

Iskreno se zahvaljujem OOZS EMO za darilo, ki me bo vedno spominjalo na delo v sindikatu. Vsem tistim ki so mi izkazali iskrenost in prijateljstvo z navzočnostjo na zaključku se posebej zahvaljujem.

Slava PODPEČAN

- O -

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem in sodelavkam in TOZD POSODA – oddelek montaža, za dragoceno darilo, ki mi bo lep spomin na dneve, ki smo jih preživeli skupaj.

Franci KALŠEK

Obvestilo

Člane kolektiva obveščamo, da bomo od 1. 3. 1985 – 11. 3. 1985 prodajali po znižanih cenah:

- rezervne dele za oljne gorilce Tysan, Cerak, Wanson in Oertli,
- razne rezervne dele kotlov,
- vijake, matice in podložke raznih velikosti,
- elektromotorje za sušilnik in okenski klimatizer,
- rabljene čevlje in bunde,

Spisek delov je na vpogled v Servisni službi Kovinarska 8.

Rezervne dele prodajamo vsak delavnik razen sobote od 7.–9. ure in od 10.–11.30 ure, od 1. 3. – 11. 3. 1985.

TOZD SERVIS IN TRGOVINA

Srečala sta se z »Abrahamom«

Globočnik Stane iz poslovnice prodaje TOZD Posoda je 26. januarja 1985 praznoval petdesetletnico življenja.

V naši delovni organizaciji se je zaposlil 1. februarja 1964 in nam ostal zvest vse do danes.

Poznamo ga kot skromnega in marljivega sodelavca, ki rad prenaša svoje bogate izkušnje na mlajše sodelavce.

Ob življenjskem jubileju mu iskreno čestitamo in želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let ter da bi se tudi v prihodnje prijetno počutili med nami.

Fidler Vlado iz TOZD Posoda – obrat emajlirnica – dekor oddelek je 7. februarja 1985 praznoval pomemben življenjski jubilej – 50-letnico rojstva.

Rodil se je 7. 2. 1935 leta, v naši delovni organizaciji pa se je zaposlil 2. 10. 1967. leta.

V vsem tem času je bil tovariš Vlado vesten in marljiv delavec, ki je rad priskočil na pomoč sodelavcem, jim s svojimi bogatimi izkušnjami pomagal, pri čemer pa ni nikoli zanemaril svojega dela.

Ob srečanju z Abrahamom mu iskreno čestitamo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje drage mame in stare mame

Julijane VERBIČ
roj. AMBROŽ

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem TOZD Posoda-skladišče gotove posode za darovani venec ter za izrečeno sožalje. Še posebej se zahvaljujem vsem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoča hčerka
Anica Verbič

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta

Franca ROJNIKA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem in prijateljem iz TOZD Vzdrževanje in energetika ter DO, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje.

Žalujoča žena Mira
ter sin Miran

ZAHVALA

Ob smrti očeta

Andreja NOVAKA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz obrata emajlirnice (montaža) TOZD Posoda za izreze sožalja, darovani venec ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

Žalujoči sin Tone in
hči Danica z družino

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta

Vlada ŽNIDERJA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem TOZD EMOKONTEJNER za darovani venec, izreze sožalja ter denarno pomoč.

Žalujoča žena
Angela Žnider
z otroci

ZAHVALA

Usoda je mnogo prerano iztrgala iz naše sredine mojega dragega očeta

Jožeta SOVIČA

Vsem sodelavkam in sodelavcem se za darovano pomoč iskreno zahvaljujem.

Žalujoča hči
Jožica Sovič

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame

Amalije JEREB

se iskreno zahvaljujem sodelavcem EKO 1 E emajlirnica za denarno pomoč in izraženo sožalje.

Žalujoča Lojzka
Lipovšek z družino

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi dragega očeta

Ivana ŠTANTETA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem in montaže z darovano cvetje in za izreze sožalja.

Žalujoča hčerka
Mimica

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta

Štefana KOBALETA

se iskreno zahvaljujemo DO EMO za darovani venec in radijsko obvestilo.

Žalujoča žena Anica
z otroki

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta

Franca BELAKA

se najtopleje zahvaljujem vsem sodelavcem in sodelavkam iz skladišča gotove posode za vence in izreze sožalja.

Žalujoča hči Malčka
z družino in ostalo
sorodstvo

Upokojili so se

Štingl Anton (17. 1. 1925) – DSSS, nabavna služba, skladišče tanke pločevine. Zaposlen v naši DO od 1. 4. 1964. Upokojen 28. 2. 1985.

Leskovšek Marija (1. 2. 1930) – TOZD Posoda, skladišče gotove posode. Zaposlena v EMO od 1. 10. 1963. Upokojena 10. 2. 1985.

Kalšek Franc (28. 11. 1929) – TOZD Posoda, montaža. Zaposlen v naši DO od 15. 4. 1963. Upokojen 15. 3. 1985.

Savski Albina (21. 2. 1932) – TOZD Posoda, kontrola kvalitete. Zaposlena v DO od 1. 6. 1962. Upokojena februarja 1985.

Podpečan Slava (28. 4. 1933) TOZD Posoda, obrat emajlirnica. Zaposlena v EMO od 14. 11. 1949. Upokojena 1. 1. 1985.

Humor

Direktor banke sprašuje lepo mlado dekle, ki kandidira za tajnico:
»Ali veste kaj o bančništvu?«
»Da, da, denar imam zelo rada!«

Direktor neke angleške firme piše drugemu direktorju:
»Ker je moja tajnica kulturna ženska ne more napisati tega, kar jaz mislim o vas... Z ozirom, da sem džentlemen, ne morem na to niti misliti. Vendar pa, ker vi niste ne eno ne drugo, vam je jasno, kaj želim povedati.«

Janez je končal šolo in se zaposlil v neki delavnici, vendar je že čez mesec dni dobil odpoved. Oče ga vpraša kaj se je zgodilo.

»Šef je bil ljubosumen name. Saj veš kakšni so. Roke porinejo v žep, sprehajajo se gor in dol in gledajo kaj delajo drugi.«
»To vem. Ampak zaradi česa je bil nate ljubosumen?«
»Zaradi tega, ker so vsi v delavnici mislili, da sem šef jaz!«

Brane se nemirno spreha po pisarni. Sodelavec ga vpraša:

»Kaj ti je?«
»Skrbi me za mojo ženo.«
»Kaj je z njo?«
»Moj avtomobil.«

»Veste, pri tem delu morate biti zelo diskretni«, pravi šef novi sodelavki.
»Oh, zaradi tega ne bodite v skrbeh. Še omare ne odpreme brez, da bi pred tem potrkala.«

Prijatelja se srečata na ulici:
»Kako si kaj? Ali si že našel zaposlitev?«
»Hvala bogu, končno le. Hudo, hudo sem se namučil preden sem jo našel.«
»Potem je sedaj vse v redu?«
»Da, sedaj lahko vsaj v miru počivam.«

»Oprostite, ali mi lahko jutri posodiš deset tisoč din?«
»Zakaj me pa to sprašuješ že danes?«
»Zato, ker mi vedno praviš: Zakaj nisi včeraj rekel, pa bi ti lahko dal!«

Anica si je kupila jakno iz zajčjega krzna.
»Oprostite, mojster, ali lahko dež poškoduje to krzno?«
»Ni govora!«
»Ali ste povsem sigurni?«
»Povsem sicer nisem, ampak ali ste že mogoče videli zajca z dežnikom.«

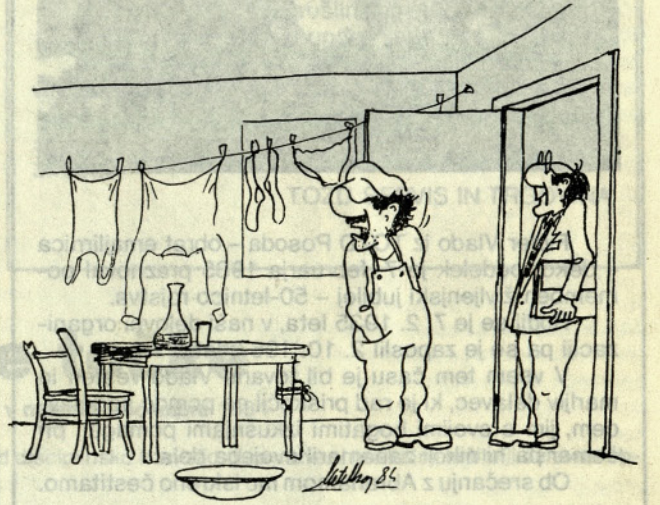
V prodajalno s čevlji vstopi starejša gospa in reče prodajalcu:
»Želela bi čevlje iz krokodilove kože, vendar me zanima, če so nepremočljivi?«
»Vsekakor, sicer bi voda prodirala v krokodila!«

Na enem izmed sestankov se je Drago strašno znerviral in je ozmerjal skoraj vse prisotne. Ko je zapuščal prostor je dejal:
»Če sem katerega slučajno pozabil ozmerjati, prosim, da mi oprostite!«

— Kaj pa je za en hudilc danes?
— Ja, osmi marec!

Šef oddelka pokliče enega svojih delavcev k sebi ter ga vpraša:
»Kaj naj to pomeni? Nekdo me je poklical po telefonu in dejal, da ste danes bolni, vi pa ste tukaj!«
»Idiot! To bi moral storiti jutri!«

Žena, ali kaj potrebujeva hišni računalnik?

— Ej, moja Klara, kako smo me ženske praznovali dan žena, ko sem jaz bila mlada! Ne pa tole danes!

»Kako si se spoznala s svojim drugim možem?«
»Najino znanstvo traja od tistega dne, ko je z avtom povozil mojega prvega moža!«

»Ali si že slišal, kakšen delovni čas predvidevajo strokovnjaki čez deset let?«
»Ne, kakšen?«
»Tokrat bomo delali samo še ob četrtkih.«
»Kaj, cel dan?«

— Predvidoma leta 2000 ne bomo več praznovali dneva žena, ker bo do tedaj ženski svet premagal moškega.

Med tem, ko možakar čaka, papiga pravi: — Ti pa boš doma ostal, suho žempe rit-bell!

Zdravnik pregleduje pacienta in mu pravi:
»Mislim, da vam ne bi škodovalo, če bi se češče kopali.«
»Ampak, tovariš doktor, jaz se kopam vsak dan.«
»Potem pa morate menjati vodo.«

V avtobusu se pogovarjata dva bežna znanca.
»Kje ti delaš?«
»V Železarni.«
»Ali delate z verigami?«
»Ne, ne, lahko se svobodno gibljemo.«

V tajništvu direktorja zavoni telefon. Ker je tajnica ravno v tistem trenutku odsotna dvigne slušalko direktor. Z druge strani žice se zasliši moški glas:
»Halo, draga, ali bi danes lahko odšla iz pisarne malo bolj zgodaj in ne da bi za to vedel šef?«
»Ali vi veste s kom govorite? Tukaj direktor Vlado!«
»Pa vi mogoče veste s kom govorite?«
»Ne, ne vem.«
»Potem je vse v redu.«
Nato se zasliši šklocanje slušalke.

Emajlirec

Časopis izhaja dvakrat mesečno kot glasilo delovne organizacije EMO Celje in ga prejemajo vsi člani te delovne skupnosti brezplačno. Ureja ga uredniški odbor.

Glavni in odgovorni urednik: Viki Klenovšek. Tehnična oprema: Jože Kuzma. Naslov uredništva: Celje, Mariborska 86, telefon 32-112, interna 262. Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen plačevanja davka od prometa proizvodov (št. 421-1/72 z dne 22. 5. 1973). Tisk in klišej AERO Celje.

Novoletna nagradna križanka

Izžrebani reševalci nagradne križanke »Srečno novo leto«. Med pravilno rešenimi križankami, ki so prispele v naše uredništvo do 31. januarja 1985, so bili izžrebani naslednji reševalci:
1. nagrada – 400,00 din – DRAMA Drago – TOZD Posoda, emajlirnica
2. nagrada – 300,00 din – PETROVIČ Brigita – Pucova 2, Celje
3. nagrada – 200,00 din – BOŽIČNIK Vera – Mariborska 53, Celje
4. nagrada – 150,00 din – MALGAJ Jožef – TOZD Orodjarna Nagrajencem čestitamo!

Uredništvo

Nekaj ljudskih pregovorov

Če žena kruh peče, nikogar poleg neče.
Če ženski ne rastejo rože, ji raste plevel.
Daj ženi deset dobrih nasvetov, ona se bo držala enajstega.
Duhovita žena je vrednost, duhovita in lepa je pa moč (G. Meredith).
Dve ženski živita v miru le takrat, če je ena slepa, druga pa gluha.
En sam ženski las lahko bolje vleče kot sto parov volov.
Hiša ne stoji na zemlji, ampak na ženi.
Lepa ženska moža zanima, prikupna ga osvoji.
Lepo žensko možki pogleda, a ženska jo premeri.
Marsikateri možki bi se zopet zaljubil v žensko, če že ta ne bi bila njegova žena.
Moški gledajo ženske, da bi jih videli; ženske gledajo možke, da bi bile videne.
Ni hujšega od slabe žene, in ni boljšega od dobre žene (Euripid).
Tašča je huda, lahko pa bi bila še hujša.
To je pribita resnica: ženska je bolj zvita kot lisica.
Žena drži hiši tri vogale in še četrtega možu podpira.
Ženska brez moža je kot hiša brez strehe.
Ženska je zlo, ali nujno.
Ženska, ki hoče, vedno delo najde.
Ženska prevzame srce, petje razveseli, vino pa utopi skrbi.
Ženska vladarica sveta, a suženj želja.
Ženske so lepe zato, da jih možki ljubijo; neumne pa zato, da one lahko možke ljubijo (Caroline Othéro).
Ženske solze so najuspešnejša vodna sila.
Žensko orožje je lepota in solze.